Published and distributed under permit (No. 781), authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
ВІВТОРОК, ЧЕТВЕР І СУБОТУ
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба писувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA"
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

ОКРЕМЕ ЧИСЛО 4 ЦЕНТИ — Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association. — SINGLE COPY 4 CTS.

РІК XXVIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ЧЕТВЕР, 30-го ГРУДНЯ 1920. ЧИСЛО 157. VOL. XXVIII. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, DECEMBER 30, 1920. No. 157.

ВІД 1-ого СІЧНЯ, 1921-ого РОКУ „СВОБОДА" ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ!

ПІДПИРАЙТЕ СВОЮ ГАЗЕТУ І ДБАЙТЕ ПРО ЇЇ РОЗВИТОК!

Цілорічна передплата для передплатників дневника „Свободи" в Злучених Державах виносить 7 долярів, а цілорічна передплата для Канади 10 долярів.

Кождий, хто пришле згори цілорічну передплату, крім того, що мати-ме заплачену передплату за повних 12 місяців, дістане даром яко премію книжок на ціну 2 доляри (після його власного вибору з цінника, оголошеного в „Свободі", гл. ч. 154 і 156, 4-та сторона).

Тож, не гайте часу, а мерщій приєднуйте нових передплатників „Свободі" і самі присилайте передплату та користайте з премій, поки пора!

Памятайте, що „Свобода" се Ваша газета, і що як дбаєте про її поступ і розвиток, то дбаєте для себе самих, а не для кого іншого!

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

МАРТЕНС ВІДКЛИКАНИЙ, МИМО ТОГО БУДЕ ДЕПОРТОВАНИЙ.

Непризнаний русскій совєтський амбасадор до Злучених Держав, Людвик Мартенс, якого американські власти рішили недавно відослати до Росії, дістав наказ від свого правительства з Москви не боротися дальше з американськими властями, але як мога найскорше вертати до Росії. Рівночасно має Мартенс відкликати всі замовлення, які совєтське правительство поробило в американських купців, а які мали виносити около 50 міліонів долярів.

ВАШІНГТОН, 27. грудня (Пр. Тел.). — Мимо того, що Людвик Мартенс і його штаб дістали від совєтів приказ вертати сейчас домів, він буде депортований американськими міграційними властями таким кораблем який йому дасть сам уряд. Правительство вдоволене з його відкликання бо не буде мати клопоту з його відкликом до висшого суду.

СЕКРЕТАР СКАРБУ ПРОТИ БОНУСУ ДЛЯ ЖОВНІРІВ.

ВАШІНГТОН, 27. грудня. — Признанє бонусу для бувших жовнірів американської армії, що служили у світовій війні, коштовалоби 2 міліярди 300 міліонів долярів — таке заявив секретар скарбу Гавстон перед сенатською фінансовою комісією сьогодня. Він виказував, що ані скарб, ані держава не видержить тепер тягару. Бонус вимагав би нового оподаткования, котре вже й так є велике.

Сенатська комісія на попередній сесії згодилася була з гори на рішенне секретаря скарбу в справі бонуса.

ЗНИЖКА ПЛАТНІ ДЛЯ РОБІТНИКІВ.

ФОЛ РІВЕР МАС. 28. грудня. — Шість ткацьких юній Американської Текстильної Федерації переголосували сьогодня приняти знижку платні о 22 і пів процент, як це недавно заповіли підприємці. Знижка має наступити з днем 3 січня 1921.

Цей постунок юній дотичних яких 35.000 робітників в 110 фабриках одежи і матерії в тім місті.

СПРІНГФІЛД, МАС. 28. грудня. — Платні звичайних робітників в тутешній околиці будуть знижені від 67 до 50 центів на годину з днем 1. січня, як це оголосив Союз Будівляних Підприємств.

Новий вимір платні, на який згодилися члени і нечлени юній, дотикає 2.000 робітників.

ОРОРА, ІЛЛ. 28. грудня. — З днем 31 грудня наступить знижка платні о 25 процент для 2.000 робітників занятих у фабриках Шікаго, Борлінгтон і Квінсі Ко.

ФАБРИКИ ФОРДА ЗАМКНЕНІ.

ДІТРОЙТ, МИШ. 28. грудня.— Фабриці автомобілів Форда прибита оповістка, що робота не розпічнеться перед 1 лютого.

З початку був намір отворити фабрики 3 січня, але тому, що брак замовлень, вони будуть замкнені ще один місяць.

МАЙНЕРИ ГОДЯТЬСЯ НА ПЕРЕГОВОРИ.

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА. 28. грудня. — Приймаючи пропозицію підприємців, щоби полагодити нерівність і несправедливість в теперішній угоді в справі платень, Ґенеральна Комісія Платень, яко представниця копальників твердого угля, видала інструкції сьогодня своїм підкомісіями, щоби зійтися з представниками підприємців і старатися випрацювати підставу до згоди, яка принесла би загальне вдоволеннє майнерам при твердім углю.

Томас Кеннеді, голова комісії заявив, що майнери не зречуться ніякого домагання в справі додатку до платні.

КАНАДА ПРОТИ НОВОЇ ІМІҐРАЦІЇ.

Боїться національного питання.

ГАЛІФАКС, 27. грудня. (Н. И. Сан) Іміґраційний проблєм запрятує уми державних урядників. Іміґраційний уряд в Отаві каже, що 15 міліонів людий хоче приїхати тепер до Канади, але власти не хочуть їх впустити, бо вони не знають по англійськи ні читати ні писати і були би тягарем для краю. Ніхто з них не хотів би асимілюватися до законів нового краю.

Починаючи від 1. січня аж до 31 марта входить в життє новий закон для іміґрації. На підставі того вимагається, щоби кождий новий іміґрант, голова родини, мав готівкою 250 долярів, а всі инші члени його родини, старші ніж 18 літ, по $150, а молодші ніж 18 по $50, — навіть і діти мусять мати по 50 долярів. В иншій порі, коли то Канада потребує робітника, новий іміґрант поза 18 літ мусить мати $50, а понизше 18 літ $25.

В той спосіб Канада на разі виминула небезпеки перед напливом завеликого числа нових чужинців.

2-гий Народній Зїзд

ЗГІДНО З УХВАЛОЮ ПЕРШОГО НАРОДНЬОГО ЗЇЗДУ СКЛИКУЄ ЕКЗЕКУТИВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО КОМІТЕТУ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

2-ГИЙ НАРОДНИЙ ЗЇЗД

НА ДЕНЬ 1. і 2. ЛЮТОГО (ВІВТОРОК І СЕРЕДА) 1921.

Зїзд відбудеться в готелі Пенсилвенія в Ню Йорку (7-ма евня і 33-тя ул.) в салі Ексгибит 3.

I. На Народній Зїзд мають право вислати своїх делеґатів: 1. Місцеві Українські Народні Комітети; 2. центральні народні орґанізації; 3. українські церковні громади (парохії); 4. Народні товариства, братства і сестрицтва; 5. всі инші українські народні орґанізації і культурні інституції в Злучених Державах, які признають Український Народній Комітет. Члени У. Н. К., котрі заплатили вкладку на 1920 р. до дня оголошення Народнього Зїзду, мають право участи без голосовання і вибору, коли не є делеґатами якоїсь орґанізації.

II. Імена вибраних делеґатів, які прийдуть на Зїзд, мають бути подані до Канцелярії Українського Народнього Комітету найдальше до дня 15. січня, 1921.

III. Кошти дороги і побуту делеґатів в часі Зїзду покривають ті місцеві товариства, котрі висилають делеґатів.

IV. Товариства, (комітети, орґанізації і пр.) котрі висилають делеґатів, мають, яко леґальні члени У. Н. К., прислати по 5 (пять) долярів на покритте загальних коштів Народнього Зїзду. Гроші мають бути прислані рівночасно із зголошенєм делеґата.

Порядок нарад Зїзду буде оголошений пізнійше.

Ню Йорк, дня 25. падолиста, 1920.

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ УКР. НАРОДНЬОГО КОМІТЕТУ:

Володимир Б. Лотоцький, голова; **Іван Добрянський**, секр.; **о. Володимир Лотович**, містоголова; **Василь Левчик**, касієр. **Евген Якубович**, член Екзекутиви.

P. S. Всі писма до Канцелярії У. Н. К. адресувати так:

UKRAINIAN NATIONAL COMMITTEE OF U. S.,
30 East Seventh Street, New York City.

УКРАЇНЦІ З ПОМОРЯН В ГАЛИЧИНІ-ДО КРАЯНІВ В АМЕРИЦІ.

Відозва до громадян зборівського повіта на руки Товариства Поморяни в Ню Йорку.

Дорогі Родимці!

Не думаємо, Дорогі Родимці, поновно виливати наше горе, бо се вже зробили наші краєві товариства дня 1. падолиста, 1920. Сподіваємось, що загальна нужда викликала у Ваших серцях співчуттє і спочиває у Вашій свіжій памяти. Яко пригадку долучуємо відтинок із „Української Думки", ч. 26, з 4. падолиста, 1920. Там є зясоване наше загальне положенне, а ми наміряємо додати нашої місцевої закраски.

Вилсонівське самоозначенне народів зробило нас панами на власній землі. Одначе брак основ морально-національних в уладженю нашої державности був також одною з причин втрати незалежности і теперішнього поневолення. Се виявилось як найвиразнійше в часі істновання Західної Области З. Н. Р. По втраті самостійности ми переконались о причині упадку і тому тепер першу нашу увагу звертаємо на двигненнє морально-національне нашого громадянства, а се з конечности віддасть нам нашу суверенність. Упали ми дуже низько, та на щастє запинилися при дорозі ратунку. **Тим ратунком є праця над молодим поколінням.** Виховання молоди розтягає на десятки літ, але як одинока і найпевнійша праця сталась для нас абсолютною конечностю.

Центральні Педагогічні Товариства піднялися сеї праці, а провінція долучається, щоби йти рівномірно до ліпшої будучности. Під кличем відродження основано захисти, захоронки і школи у Львові, і під тим кличем ми постановили двигнути велику повітову сирітську інституцію, де би захистилися всі сироти з округа. Величавий проєкт знайшов сильне попертє в місцевій церкві і в робучім населенню. Церква обдарила нову інституцію домом і ґрунтом, а громадянство запевнило безнастанну поміч в натурі і в грошах.

З нетерпеливостю вичикує місцеве робітництво на створенне сирітської святині, якій стоїть на перешкоді аптикар. Вже 1. жовтня, 1920, мав він після контракту найму усунутися з дому призначеного на захоронку, а мимо сего остався ще і грабує наше народнє майно, в чім вороги нашого народу йдуть йому на стрічу. З уваги на се комітет є умушений винаняти дім і повести захоронку.

Ми самі не всилі понести великих коштів упорядкования дому, знищеного війною, а до сего удержувати всі з округа сироти. В сім ділі покладаємо на Вас надію, що прийдете нам з помочию і запевненнєм постійної піддержки. **Ми маємо в пляні заложити окружну захоронку, в якій змістяться всі сироти зборівського повіта.** Повіт зборівський є найбільше знищений, і тому тут найбільше гине нашого народнього життя і наших сиріт, яких батьки положили свої голови за Вітчину, а їх діти-сироти пухнуть і гинуть з голоду, з великою втратою для народа. Ми мусимо вратувати сей найцінніший скарб для нашого народа з вихованнєм духа відродження морально-національного. Сей наш найперший обовязок і за нього мусимо відповісти. Нам се диктує народня совість і тому беремось до роботи з покликом до Вашої співпраці, бо ми самі сього не можемо довершити.

Дорогі Родимці! Не щадіть жертв, а сповнимо свій найперший народній обовязок, а тим-самим станемо на висоті гідних синів нашої Батьківщини.

Поморяни, дня 10. падолиста. 1920.

КОМІТЕТ ВДІВ І СИРІТ В ПОМОРЯНАХ:

Ів. Меркун, Ол. Кучкуда, Як. Білик, В. Жуковський.

ЗВІТ КОМІТЕТУ ВДІВ І СИРІТ В ПОМОРЯНАХ, В ГАЛИЧИНІ.

(З поіменним виказом і висотою уділеної підмоги).

На пропозицію **„Комітету вдів і сиріт міста Поморяни в Ню Йорку"** покликано в заступство листом 29. II. 1920 р. Івана Меркуна, Якова Білика і Олексу Кучкуду в Поморянах. Перше засіданне відбулось дня 13. мая, 1920 р. З признанием сконтатовано жертволюбивість американських Родимців. **Заявлено, що наспіла підмога 520 долярів, а то на імя Якова Білика 174 доляри, Івана Меркуна 173 дол., а на імя Олекси Кучкуди 173 дол. для бідних в Поморянах.** Також одержано 22 дол. на видатки, получені з роздачею підмоги.

В дискусії над способом роздачі підмоги між бідних в Поморянах вирипула думка створення сталого фонду запомогового для сиріт, через основанне захоронки в Поморянах. А через се найліпше ужило би підмоги, з підчеркненнєм вічної жертволюбивости американських Родимців. **Поставлено внесенне, щоби дві трети части підмоги віддати на основанне захоронки, і тим уможливити дітям, головно сиротам, перше образованне, а одну трету часть для сейчасової роздачі між найбіднійших.** За внесеннем заявився Яків Білик і Олекса Кучкуда, а Іван Меркун жадав роздачі всеї підмоги. Внесенне перше силою більшости голосів перейшло в ухвалу; і тому назначено день 14. мая, 1920, на поїздку до Львова для виконання ухвали, яку доповнено тим, що покищо дві треті части мається здепонувати в щадниці.

Друге засіданне відбулося дня 16. мая, 1920. На засіданне запрошено: В. Жуковського, В. Кузика, Ів. Кульматицького і Андрея Заліпку. Подано до відомости вислід поїздки до Львова. **Іменно привезено одну трету часть підмоги то є 30.273 марок польських для сейчасової роздачі між бідних, а дві треті части зложено в Земельнім Банку Гіпотечнім у Львові на книжочку щадничу ч. 6291—сума 30.343 марок і на ч. 6292—сума 30.524 марок.** Безпосередно перед роздачею підмоги розвелася дискусія над найвідповіднійшим способом розділу підмоги між бідних в Поморянах. В дискусії поділено місто на три дільниці, а в кождій назначено мужів довіря, які мали дораджувати, подавати інформації і доручити підмогу. Уложено слідуючий порядок: I місто і Підгає, з мужами довіря: В. Жуковський і Як. Білик; II. Зарудка: Ів. Кульматицький, Ст. Павлюк і В. Кузик; III. Лапаївка і Загребеля: Іван Меркун і Ол. Кучкуда. Проєкт одобрено і приступлено до подрібного опрацьовання. Мужі довіря подавали совісні інформації зі своїх дільниць, а Комітет ухвалював висоту підмоги. Відтак мужі довіря забрали підмоги до доручення бідним, які ухвалив Комітет. Третє засіданне Комітету і мужів довіря відбулось дня 31. мая, 1920, які здали справу із роздачі підмоги. При обрахунку показалось, що роздано 29.535 мар., а лишилось 738 марок, з чого роздано ще 340 марок. По довершенню роздачі підмоги ухвалено зложити звіт із праці Комітету і переслати як найщирійшу подяку Родимцям в Америці та просити о сталу підмогу для сиріт в Захоронці, а се буде найціннійший дар для сиріт в Поморянах.

Дня 12. липня 1920 р., в четвертім засіданню обраховано касу і уконституовано Комітет. Член комітету Ів. Меркун зрікся із участи, по причині браку часу. В його місце покликано В. Жуковського. Касу віддано до рук Я. Білика, а секретарством занимається О. Кучкуда. Дотеперішні звіти підпишуть давні члени Комітету, а всі нові буде підписувати новозложений Комітет. Ухвалено також віднестися з подякою до гр.-кат. Уряду парохіяльного за дім і грунт, подарований для місцевої Захоронки. Того акту дару довершив гр.-кат. Уряд парохіяльний при участи комітету, дня 3. липня, 1920 р.

(Поіменний виказ з висотою уділеної підмоги для нещасних вдів, сиріт і калік не подаємо до відома з причини, що сей виказ занявби дуже много місця в „Свободі").

КОМІТЕТ ВДІВ І СИРІТ В ПОМОРЯНАХ, ГАЛИЧИНА:

Іван Меркун, Яков, Білик, Олекса Кучкуда, Василь Жуковський.

ВАЖНЕ ДЛЯ РОДИМЦІВ, ПОХОДЯЧИХ З МІСТА ПОМОРЯН!

Отсим подаємо до відома всім жертводавцям міста Поморян, що на днях ми одержали від комітету з Поморян, Галичина, звіт з поіменним виказом і висотою уділеної підмоги, а також відозву до громадян зборівського пов.

Низше підписаний комітет запрошує всіх на збори, котрі відбудуться 2-го січня, 1921, в неділю, о годині 3-тій сполудня під ч. 423 Іст 9-та улиця, в Ню Йорку.

Дорогі Родимці! Взиваємо Вас всіх прибути на сі збори, а на тих зборах почуєте, хто дістав підмогу, а також, про що комітет в Поморянах старається на будуче.

Ваша присутність єсть конечно пожадана; прийдіть і кличте всіх знайомих.

ЗА ТІСНІЙШИЙ КОМІТЕТ:

Евстахій Олійник, предс.;
Михайло Меркун, скарбник;
Гр. Гупало, секретар.

З Росії.

СОВЄТИ ЗАГРОЖУЮТЬ НА ВСІ БОКИ.

ПАРИЖ, 28. грудня. — Большевики значно скріпляють свої операції на Кавказі і загрожують новим балтійським державам, як на це вказують телеґрами, одержані сьогодня з дипльоматичних жерел.

Телеґрами вказують, що вірменське правительство не може нічого почати проти большевиків, бо з одної сторони загрожують йому турецькі націоналісти, а з другої сторони принятий большевицький режім.

Ґеорґія, має бути також в скрутнім положенню, бо її окружили большевики зі всіх сторін. Компетентні власти кажуть, що цілий Кавказ незабаром буде совєтський.

З Латвії наспіли вісти, що большевики нагромадили около 60.000 салдатів на латвійській границі. Кілька компаній робило вже розвіди в самій Латвії.

Одинока надія для здержання большевизму на Кавказі єсть, коли би заключено угоду межи Туреччиною і Вірменією і піднято похід проти Москви під проводом Музулман.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ЗАМАХ НА ҐЕОРҐІЄЮ.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 27. грудня. (Н. И. Глоб). — Большевики дають мабуть Ґеорґії ще 6 тижнів часу, щоби вона пійшла за прикладом Вірменії і проголосила себе совєтською републикою.

В дійсности одначе большевики контролюють вже весни Ґеорґією, а згодилися на її позірну независимість лише тому, щоби могли уживати пристані Батум для спроваджування краму від аліянтів. Колиж тепер їм вже не потрібно цего порту, вони рішилися підбити Ґеорґію як і инші краї на сході.

Вже з початком грудня мав Азербайджан напасти на Ґеорґію, але Ленін був проти цего. Але вже 20 грудня дістав совєтський представник в Тифлісі наказ співділати з Азербайджаном і помогти ґеорґійським большевикам прийти до власти. Рівночасно одна з трьох большевицьких армій в Баку дістала наказ увійти до Ґеорґії і підпомогти тамошним червоним. Доносять, що більша часть війска в Ґеорґії є прихильна большевикам, а один корпус в Батум навіть зреволюціонувався.

В той спосіб політичні вигляди на сході є темні. Весь край від Еґейського моря аж до Персії находиться під контролею большевиків.

БУДЕННИЙ НА ГРАНИЦІ ҐЕОРҐІЇ.

ТИФЛІС, 24. грудня. (А. П.). — Російські большевицькі війска, які перейшли через Вірменію в напрямі Ґеорґії, складаються з девятої армії з шестої дивізії кінноти ґенерала Буденного, з осмої дивізії піхоти із чотирох зоружених возів.

ЛЕНІН ПРОТИ ІНТЕРВЕНЦІЇ.

Військові знатоки вірять, що це залежить від Москви, чи совєтська армія має піддержувати революцію в Ґеорґії чи ні. Ленін мав заявитися проти вмішування до справ Ґеорґії, але один достойник в совєтськім правительстві виказав, що вмішанне в ґеорґійські справи є життєвою справою Росії.

ҐЕОРҐІЯ ПОСТУПАЄ ЕНЕРҐІЧНО ПРОТИ БОЛЬШЕВИЗМУ.

ТИФЛІС, 24. грудня, (А. П.). — Енерґічні кроки проти осіб, що їх підозрівають о те, що вони є большевицькими аґентами, поробило правительство Ґеорґії. Представника совєтської Росії прогнано з Кутаїсу, зроблено труси в соціялістичних клюбах, арештовано їх членів і забрано оруже й документи.

Остру ноту вислало ґеорґійське правительство до московського представника Шемана. В ній сказане, що Ґеорґія буде безпощадно виступати проти всяких заговірників і не буде толерувати большевицьких затій на своїй території.

Все те робить правительство мимо того, що єсть окружене зі всіх сторін большевицькими державами і можна кождої хвилі надіятися, що її поглотить совєтський гураґан.

МОСКВА НЕ ДУМАЄ НАПАДАТИ НА РУМУНІЮ.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ 27. грудня. — Поголоски, неначеби русскі совєтські війска збиралися над Дністром в тій цілі, щоби напасти на Румунію, заперечує Юрій Чічерін, совєтський міністер закордонних відносин в бездротній телеґрамі до румунського міністерства заграничних справ. Чічерін заявив, що совєтське війско пійшло там лише зимувати.

Чічерін жалувався також, що Румунія проволікає мирові переговори, запропоновані Росією.

РУССКО-ПОЛЬСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ ПОСТУПАЮТЬ.

РИГА, 28. грудня, (А. П.). — Мирові переговори межи Поляками й Москалями були перервані лише на 3 дні підчас Різдва. Комісарі підняли працю вчера, а всі поголоски, неначе би переговори розбилися ізза незгоди межи комісарами, показалися неправдивими.

Сподіються, що не виринуть ніякі трудности у нутрі самих делеґацій і обі сторони покінчать переговори ще біжучої зими.

Відносини совєтської Росії до балтійських держав поправилися в новійших часах. Обдумується кілька торговельних договорів. Кажуть, що коли би навіть запевнення Росії показалися неправдивими, то нема потреби боятися ворожнечі цеї зими.

ЧОМУ МАЄТЕ СОБІ ЖАЛУВАТИ ҐАЗЕТИ?

Пощо Вам купувати „Свободу" на стендах, коли як пішлете 7 долярів, то вона буде щодня рано приходити просто до Вашої хати. Мало ге три сотки чисел до Вас прийде за рік.

Тепер почта в Злучених Державах скоро привертається до нормального передвоєнного стану і буде доручувати газету дуже точно. Крім того видавництво „Свободи", друкуючи ґазету на плоско-ротаційній поспішній пресі, і адресуючи при помочі нових поспішних адресових машин, цілу висилку ґазети полагоджує дуже скоро і точно, так що нарікань на недоставу або спізнене не буде.

Станьте цілорічним передплатником самі і другим радьте. Чим більше підіпрете „Свободу", тим ліпшою її зробите, а не для кого иншого тілько для себе самого і для всього загалу.

Притім памятайте, що видавництво „Свободи" дає кождому цілорічному передплатникови, що пришле згори передплату, премію в книжках (після вибору передплатника) вартости двох долярів.

Нехай не буде писменного Українця в Злучених Державах, Канаді і Бразилії, котрий не був би передплатником „Свободи"!

Кождий Українець прецінь варта бути своїм власним, самостійним передплатником своєї ґазети, а не стояти в чужу ласку і читати позичену ґазету, або чужу, або жадної, як часом годі позичити або купити.

Чого маєте собі жалувати? Досить, що Вам другі жалують. Зараз ниш зладьте передплату і пішліть за себе до „Свободи"!

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1897.

VLADIMIR B. LOTOTSKY, Editor-in-Chief.
ANDREW SAWKA, Business Manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

З Канади належить висилати гроші лише моні-ордером, а не паперовими грішми, бо сі стоять в Злучених Державах нисше ціни. При виміні числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery

Телефон Гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda"
При висиланню замовлення належить долучити моні-ордер або чек

За всі оголошення поміщуванні в „Свободі" редакція не відповідає

ГРОМАДИ НА ПОМІЧ СТАРОМУ КРАЄВИ.

Українська громада в **Нюарку, Н. Дж.**, одержала від мейора міста дозвіл на **український день у своїм місті.**

Нюарська громада вже приготовляється до праці. Збірку з українського дня сейчас відішле до старого краю.

Ми вже писали, що перша українська громада в **Оборн, Н. Й.**, розпочала заходи в справі українського дня в своїм місті.

Значить, тепер вже дві українські громади роблять в тім напрямі приготовання.

А де решта українських громад?

Кожда українська громада може дістати дозвіл від свого посадника на однодневну або навіть і кількадневну збірку, в обсягу свого міста, місточка чи села. В малих плейсах навіть дуже легко дістати, а притім можна навіть дістати поміч в переведенню акції від місцевих Американців.

Наша ґазета небаром подасть в англійськім перекладі поклик Українського Горожанського Комітету у Львові з дня 1. падолиста, 1920, аби наші земляки по всіх місцевостях мали доказ для Американців про потребу помочі голодуючому народови Галицької України.

Вся та робота не вимагає надлюдських зусиль, а може дати великий ратунок нашому старому краеви. Гріх мали би ми великий, як би занедбали сю справу.

Отже не ждіть, а беріться до діла! Зберіть поміч і сейчас вишліть до старого краю на призначене місце! Не ждіть, бо голод і хороби в Галичині не ждуть!

В СПРАВІ ЗБІРОК З „УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ".

Недавно писали ми у „Свободі" заклик до тих українських громад, в котрих ще остаються збірки з „українського дня" з 21. цвітня, 1917, щоби висилали їх до старого краю.

Як звісно, **Филаделфія**, яка мала у себе збірку, ще давнійше її відіслала до Галичини.

Недавно зробила тесаме українська громада в **Скрентоні.**

Тепер же пишуть нам з **Нортгемптон, Па.**, що там ще колотиться по банках 900 долярів з „українського дня". І взиваємо інтересовані особи сейчас відіслати ту суму до Українського Горожанського Комітету у Львові.

Ми ще раз пригадуємо сю справу і просимо інтересовані громади сейчас полагодити її, бо інакше будемо змушені публично і поіменно оголосити всі ті громади, комітети і особи, котрі не хотять сповнити свого обовязку.

ЩО РОБЛЯТЬ ТЕПЕР УКРАЇНЦІ В ГАЛИЧИНІ?

Українці в Галичині роблять для справи загальної все те, що тільки можуть зробити, мимо того, що їх пильнує на кождім кроці Лях-наїзник.

Лях хотів би усе Українцям заборонити, але вже цілком усе то годі, аби не знати як йому се хотілось.

Поволи відроджуються українські школи, товариства, інституції, видавництва і т. д.

Всякий політичний рух український на Галицькій Україні Лях-наїзник забороняє, але мимо того і сей рух поволи дає про себе знати і в краю і заграницею.

Найсильнійше оружє, але Лях має проти Українців в Галицькій Україні, — се **голод і хороби.**

Через 7 літ в Галицькій Україні все в жнива була війна, яка знищила збіжевий збір, а крім того грабіжю й огнем доправила решти. Далі, Ляхи позбавили ще від мая, 1919, українських робітників, службовиків та урядовців усякої служби і заробітків. А вдовам і сиротам по українських жовнірах не поратунок дали але переслідуванне. Сотки тисяч Українців, від старців до дітвори нині вмирає з голоду і хоріб.

До якого божевілля дійшла польська месть супроти Українців в українськім краю, свідчить те, що, **як пише українська соціялістична ґазета „Вперед", польські робітники-соціялісти викидали українських робітників-соціялістів з роботи, а їх родини оставляли на затрату серед голоду і холоду.**

Отже що тепер мусить бути найпершою річию серед Українців в Галичині?

Певна річ, що ратованне життя голодних і хорих!

Бо як би масово вимерли Українці, то се була би побіда Польщі. Вона наслала би на їх місце своїх кольоністів. І ясна річ, що колиб маси найзавзятійших Українців вимерли, то се убило би навіть силу відпорности серед Українців в боротьбі проти Ляха-наїзника.

А ратуються наші браття і сестри в Галичині через Український Горожанський Комітет, котрого головний осідок є у Львові.

Для самооборони, самохованя і самопомочі всі однодушно згорнулись коло Українського Горожанського Комітету і ратують голодних, хорих, вязнених, та вдів і сиріт, і десятки опущеної дріботи, яка є надією нині нещасного нашого краю.

Хто читає старокраєві українські ґазети, то самий бачить ту **єдність і однодушність цілого нашого народу в Галицькій Україні, що в нещастю згорнувся для ратунку коло свого Українського Горожанського Комітету.**

Українська **соціялістична** ґазета **„Вперед"** мало не в кождім числі містить звіти, поклики і рапорти про діяльність Українського Горожанського Комітету, **завзиваючи українських робітників в Галичині, аби його підпирали.** Всі гроші, які редакція „Впереду" дістає з Америки на запомогову акцію, віддає вона в руки Українського Горожанського Комітету.

Отсе є найліпший доказ для тих, котрі може повірили були чесовісним ревунам, що нібито Український Горожанський Комітет не іде разом з українськими робітниками.

Не тільки що іде, **але цілою душею разом працюють і ратують голодних.**

Гадаемо, що Українці в Америці і в Канаді знають богато про велику і неоцінену працю Українського Горожанського Комітету не тільки з ґазет, але і з листів від своїх рідних і знакомих з Галичини, бо певна річ, що богато з них про се пише.

Але тепер будуть писати ще далеко більше.

Тепер **Український Горожанський Комітет,** як вже польські переслідування трохи зменьшились, **зачав орґанізувати свої відділи по всіх містах і по всіх селах.**

Власне часопись „Вперед" розіслала своїм передплатникам відозву, в якій Український Горожанський Комітет накликує земляків в Галичині, щоби й організували відділи У. Г. Комітету **по всіх місцевостях Галицької України.** Завданнем тих відділів буде збирати і розділювати поживу й одіж та приєднувати членів. Всі Українці, і Українки в Галичині мають бути членами.

Значить, **не лише міста але і всі села в Галичині стануть до співділання з У. Г. Комітетом.**

Що зможуть, то зберуть в поживі, одежі і грошах. Але не богато, бо як можна зібрати богато в такім знищенім краю?

Треба далеко більше. Треба ліків; треба помочі вдовам, сиротам.

Чи все те може дати сама Галицька Україна?

Чи можеб той тягар облекшили їй сини її в Америці, Канаді і Бразилії?

Даймо відповідь старому краеви!

Пішлім голодним і хорим і вдовам і сиротам желання на Різдво, але з колядою в долярах!

ЯК СТОЯТЬ ЧУЖІ ГРОШІ?

(З грошевої біржі в Ню Йорку, дня 27. грудня, 1920).

Край:	В золоті:	Паперові:
Англія стерлінґ	$4.86	$3.50
Франція франк	.19	.06
Бельгія франк	.19	.06
Швайцарія франк	.19	.15
Італія ліра	.19	.03(3.4)
Німеччина марка	.24(23.8)	.01(1.4)
Польша марка	.24(23.8)	.00.17
Швеція корона	.27(26.8)	.20
Норвегія корона	,27(26.8)	.15
Данія корона	,27(26.8)	.15
Греція драхма	.19	.7
Еспанія пезета	.19	.13
Голяндія фльорин	.40	.31
Росія рубель	.51	.00.6
Австрія корона	.20	.0026
Угорщина корона	.20	.00.2
Чехія корона	.20	.012
Румунія лея	.19	.013
Японія єна	.49	.49
Бразилія мільрайс	.35	.14
Арґентина пезо	.42	.34
Канада доляр	1.00	.85

* * *

Німецька марка стоїть тепер майже 1½ цента; австрійська корона четверту часть цента; угорська корона пяту часть цента; чеська корона 1 цента і чверть; румунська лея (лев) майже таксамо як чеська корона; російський (романівський) рубель понад пів цента; польська марка стоїть найгірше, її продають тепер за одну шесту частину цента.

ЛИСТ ВІД УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ В ЮГОСЛАВІЇ.

Просять американських братів о допомогу.

(Кореспонденція „Свободи").

Загреб, Югославія, дня 2. грудня, 1920.

Хвальна Редакціє!

В однім з чисел Вашої чесної часописі було поміщено, що вибралася з Відня ініціятивна ґрупа українських студентів до Загребу, в Юго-славії, щоби скінчити свої університетські студії. Члени ініціятивної ґрупи: Гриць Шевчик, студент медицини; Микола Юрійчук, студент фільософії; Ілярій Володимир Моклович, студент інжинерії, і Олекса Спинул, студент прав, — є поворотцями з італійського і польського полону. З причини політичних обставин в Галичині не можливо студіювати Українцям на университеті у Львові, навіть і тим, котрі не брали жадної участи в українськім перевороті і котрі під сю пору перебувають в Галичині. Висше згадана ґрупа студентів в Загребі взяла собі за ціль уможливити студії в Загребі більшій скількости українського бідного студентства. Однак ізза прикрих матеріяльних обставин навіть сама не може собі помогти, не то сповнити своє завданне.

Тому позволяємо собі звернутись до Американських Братів з прошенням не відмовити нам грошевої допомоги. Апелюємо до серця всего українського народу в Америці прийти з помочию всему бідуючому українському студентству. Добровільні датки для українських студентів в Загребі просимо слати ласкаво на адресу: **Гриць Шевчик, студент медицини, Svencilisto" (Університет) Zagreb, S. H. S., Jugo-Slavia, Europe.**

РІДНА ШКОЛА З КОМАРНА, ПОВІТ РУДКИ, В ГАЛИЧИНІ, ПРОСИТЬ КРАЯНІВ О ПОМІЧ.

Управа Рідної Школи в Комарні, повіт Рудки, Галичина, прислала отсю відозву до Американських Українців, а зокрема до краянів Комарнянців, а адресу о. Алексія Пеленського в Фол Ривер, Месс.:

До Еміґрантів Українців в Америці, на руки Всечеснійшого Отця Алексія Пеленського в Фол Ривер, Месс.

Комітет і Управа „Рідної Школи" в Комарні мають честь довести до відома наших Братів в Америці, що від місяця істнує в Комарні ВЕЛИКА ПРИВАТНА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА, яка обіймає 4-клясову школу народню, I. і II. клясу ґімназіяльну, а також V. і VI. клясу, себто I. і II. клясу виділову, якo приготовні курси для дівчат і хлопців до семинара учительського.

Потреба основання такої школи в нинішніх часах в Галичині Вам добре знана і ясна. Проте інформувати Вас окремо уважаємо зайвим, а тільки просимо Вас представити ту велику потребу в належнім світлі Вашим парохіянам і всім Українцям в Америці, щоби Вони не відтягнулись від жертви, якої вимагає від всіх нас наша народня справа. Школа удержується виключно зі складок і такс, призначених за науку, котрих однак велика частина дітий задля великого убожества оплачувати не може. Але обовязком „Рідної Школи" є їх всіх виховати на свідомих і чесних громадян України. З тим отже звертаємось до Вас, в надії, що Ви яко Комарнянець не пожалуєте свог отруду на користь „Рідної Школи" в Комарні; урядите широку збірку на ту ціль і зібрані гроші НЕГАЙНО пришлете до Управи згаданої Школи.

Комарно, 7. падолиста,, 1920.

ЗА КОМІТЕТ:

Др. Іван Косс, голова; **А. Калимон,** секретар; **Др. Пеленський,** управитель „Рідної Школи"; **Іван Добровольський і Олекса Пеленський, члени.** (Печать).

* * *

О. Алексій Пеленський від себе пише отсих кілька слів в справі комарнянської Рідної Школи:

Прошу ласкаво Впр. О.О. Духовних і весь загал українських еміґрантів підперти сю справу найпекучійшу; зваживши се, що то є перша інституція народня, котра відроджуєсь по світовій війні. Занедбати се, значило би копати гріб для українського народа в найбільше просвіченім повіті, знищенім хвилево ляцькими наїзниками. **Головно звертаюсь до своїх краянів походячих з Комарна і околиці,** щоби щирим серцем помогли після своїх сил і можности нашим Браттям героям двигнутись в гору. Тепер надходять свята, мусимо пійти по коляді, і при інших нагодах використати хвилю, та зібрати хотяй би і найменьшу жертву та негайно вислати або впрост через Американсько-Українське Бюро на руки голови Товариства „Рідна Школа", д-ра Івана Косса в Комарні, або на адресу мою, а я всі жертви і від себе і від своїх парохіян зараз по Різдвяних Святах відсилаю впрост на місце призначення. Всі жертви будуть оголошені в „Свободі".

Остаю з глибоким поважанням

о. Алексій Пеленський,
390 Centre St., Fall River, Mass.

P. S. Всі українські часописі прошу о ласкавий передрук сеї відозви.

о. Ал. Пеленський.

ЯК ПОСИЛАТИ ГРОШІ ДО СТАРОГО КРАЮ?

Гроші на поміч голодним, хорим, калікам, вдовам і сиротам в Галичині з Америки і Канади треба посилати на руки Українського Горожанського Комітету у Львові, котрий заступає всі українські інституції в Галичині, і котрий підпирають всі тамошні українські політичні партії і цілий український нарід. 15р.

Посилки треба переказувати в долярах через американські або канадійські банки на імя Земельного Банку Гіпотечного у Львові.

Адреса така:

ZEMELNYJ
BANK HIPOTECZNYJ,
ul. Pidvale No. 7,
Lemberg, East Galicia, Europe.

А рівночасно слід повідомити про посилку Український Горожанський Комітет на адресу:

УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОЖАНСЬКИЙ КОМІТЕТ,
ул. Руська, ч. 18, III. поверх,
Львів, Галичина.
Lemberg, East Galicia, Europe.

1920

Від Різдва Христового 1919 літ чекав рід людський на рік 1920, аж вкінці діждався був його дня 1-ого січня, року 1920-ого, по півночі.

Подія була велика, бо ще від Адама і від молодої його жінки Еви на жаден новий рік такого довгого часу не треба було чекати як власне на онтой 1920.

1919 літ від самого тільки Різдва Христового, а лише Жиди знають (бо вони в рахунках биті), кілько взяло часу від Адама і від Еви. Спробуйте лише пальцем махнути 1919 разів на християнський рахунок, а вже не казати про календар жидівський, а пізнаєте, чи то жарт!

А тут наша старенька куля земська, разом з людьми і з хмародерами, і з війнами і всіми троблями, мусіла рихтельно без помилки тілько разів обкрутитись довкола сонця! І вважайте, що все в один і тойсамий бік. Навіть того не змінила, бо має увагу на людий, що як би завернула, то перекрутився би їм схід сонця на другий бік і мусіли би свої хати обертати, аби подорожні не сміялись, що дах від полудня заростає хоптою.

Отже, як кажемо, подія була велика тому рік, по півночі.

Люди то добре розуміли і пили горівку, а в біді пиво або вино, з тої радости. Аж ноги складались їм до танцю так як соловієви голос до кудкудакання; і крутитися крутились на всі боки, не так як земля, що все крутиться в один бік, немов би була хора на протібіцію від самого початку, як ще її накрутили і пустили воздухами куди мана.

Була тоді радість і була надія на Новий Рік. Длятого його навіть написали були великими літерами і славили його великими словами.

Але що з того?!! Он ледви минуло 365 днів, а він вже постарівся, скорчився, згорбився як дід горбатий і забирається геть.

А люди?

Люди як люди. За рік і забули, як тому рік його славили і пили в його славу і честь. Навіть забули на великі літери. Вже старого на відхідне називають лише „старий рік", літерами малими.

Є така поговірка, що чоловіка ховають не тому, що він чоловік, але тому, що він перестав бути чоловіком.

Отже і старий рік ховають тому, що він перестав бути роком. Бо що-ж бо то за рік, котрий не має ані одної секунди, а мінут то вже й не згадувать?!!

Він відійшов собі спокійно до історії. Буде уміщений в музею на картці паперу, без жадних прав горожанства щодо часу, котрий біжить і набігає підчас кручення нашої землі. Той титул „старий рік" йому лишено тільки з ласки, так як кайзерови титул кайзера, хотяй він є тілько арештантом в Голяндії.

Може старий рік сподівався, що його люди згадають бодай не злим, тихим словом. Але і того не дочекався по році своєї господарки. На відхідне ще старому дали кілька штовханців і чути було крики: Ґераре, ю...

Старий мовчав. Ані словом не впімнувся за собою. Бо чув добре, що оставив вину по собі.

Він нічого доброго не лишив по собі. Були за нього війни, свари, рабунки, 14 пойнтів, податки, додатки до податків і додатки до додатків податків, була історична Польща, зарази, пошести, Пілсудський, голод, сніги були в білий день, а град замісць в шляхту то падав в людське збіже, цілком по дурному, бо прецінь добре знав, що наробить шкоди, бож йому не першина падати, особливо в Галичині.

Отже нема дива, що тепер люди старим коніруують, за бороду сіпають, і викидають немов якого конокрада з хати.

А новий рік, пардон, Новий Рік, пришкандибавши на нашу старенькy планету, дивиться на все те, тай не дуже йому приємно зачинати братися до розказу тим людям, котрі не вміють пошанувати свого боса на старости літ, як він упаде на силах і опираючись дідиком о невдячну землю, відходить собі спокійно до історії.

Але хотяй він молодий ще той 1921-ий рік, то чейже вже тілько може пізнати, що люди не роблять тої авантури для самої лиш авантури або для геци, але на те, щоби сталось по справедливости. Як заслужив, так маєш. Новий Рік, як схоче, то може навчитися з того, що було. Якщо він тепер не принесе людям троблів так як старий, але як принесе мир, волю і добробут, то може бути певний, що вже з ним люди так шорстко не обійдуться.

Кождий член У. Н. Союза і передплатник „Свободи" повинен тепер з Новим Роком приєднати „Свободі" **найменьше** одного передплатника, а само собою, чим більше тим ліпше передівсім для многотисячного загалу читаючої публики Вашої часописі.

Майте все на гадці приєднуванне передплатників дневникови „Свободі".

Хто не є передплатником „Свободи", того не можна рахувати до свідомих Українців.

„СТАРИЙ ХОРИЙ ПИСАТЕЛЬ".

Один читач „Свободи" з Ню Йорку прислав нам отсей лист:

Хвальна Редакціє: —

Ви правду написали у „Свободі" про тих 12 фалшивих апостолів, що хотіли віддати Галицьку Україну в польську неволю. Але як вже Ви назвали других „старими хорими", то треба було таксамо назвати і **Михайла Яцкова,** нашого писменника зі Львова. Як читаю в старокраєвих часописях, він на старі літа схрунився. В нашім нападенім Ляхами краю видає **за ляцькі гроші** хрунівську ґазетку п. з. „Рідний Край". Тим він сплямив своє імя і знану назву української ґазети в Києві, але позатим він більше нічого не осягнув і не осягне. В його творах здавна проявлялась манія чоловіка хорого на великість і такого, що всіх нищить, нікого не признає крім себе самого. Лакомився на польські гроші. Як би був до мене написав, я би був пуцнив йому тих гроший тут на Вол Стріт пару фунтів і задурно післав. Але так, то вже не пішлю, най іде до Пілсудського, щоби йому видрукував свіжих. Я йому лише післав суботішне число „Свободи" зі статтею п. з. **„Чи така Польща може удержатись?"** Може як прочитає, то навернеться назад до свого народу, бо і так як з Польщі нічого не буде, то і з тих гроший, які йому Пілсудський набе, він не буде мати хісна. Посилаючи „Свободу" до Яцкова, я завинув її в польську газету, бо я вже переконався, що **польська почта лише тоді пустить правду, як вона завинена в неправду.** (Я вже нераз так посилав до Галичини тутешні наші ґазети і всі дійшли. Там наші люди обтріпають з них польську неправду і знайдуть правду, якої тепер українським ґазетам не вільно написати в Галичині. Я сам був би не впав на таку гадку, але один мій сусід з Галичини таке писав мені: „Пришли мені „Свободу"; завени в польську ґазету, то дійде". Я післав і дійшла). Рівночасно з ґазетою я післав до Яцкова лист, в якім я написав, що я йому посилаю українську ґазету завинену в польську одежу, а він посилає Українцям польську ґазету завинену в українську одежу, додаючи, що я здурю польську почту, але він українського народу не здурить.

Яцко Михайлів.

ВІЧЕ В ДІТРОЙТ, МИШ.

Спішіть на віче, Українці з Дітройт і Гемтремк, Міш., яке відбудеться

ДНЯ 2. СІЧНЯ 1921,

в Українській Хаті, о годині 1-шій сполудня в Гемтремк, Миш.

Українці: Чимало Ваших жертв ішло на народні цілі. Сего не досить. Тепер пора, коли Ваша вітчина голосом розпуки кличе до Вас: поможіть жертвам війни; поможіть інвалідам; ратуйте сироти; допоможіть українським школам! Ви Українці з Гемтремк і Дітройт все в перші ряди ставали, коли залунав клич з рідного краю: Ратуйте! Не стійте-ж осторонь! Спішіть на віче всі товариства, братства, всі як один ставаймо до діла! Обдумаймо способи, щоби в таку страшну хвилю нести поміч нашій нещасній вітчині!

о. А. Строцький, парох; **Іван Заблоцький** від парохії; **Григорій Герман** від Товариства „Згода", від. 20 У. Н. Союза; **Дмитро Пелех** від Братства св. Михаїла; **Іван Пиляк** від Товариства М. Шашкевича, від. 94 У. Н. Союза; **Олекса Годованський** від Товариства Спів.-Драм. І. Котляревського; **Яків Бойко** від Товариства „Просвіта"; **Семен Лебедь** від Товариства „Січ".

ПРОФ. ІВАН БОБЕРСЬКИЙ В КАНАДІ.

(З виннипеґської ґасописі „Український Голос").

Як відомо вже, проф. Іван Боберський приїхав до Канади на початку минувшого місяця і виступив вперве з відчитом і світляними образками підчас Зїзду і Собору в Виннипеґу. Слідуючий виступ проф. Боберського був в Саскетуні, дальше в Едмонтоні, а відтам удався він в дорогу по українських кольоніях в Алберті, де виступає з образковими відчитами по школах, Народних Домах, читальнях і т. п. Поїздка шан. професора протягнеться в Алберті мабуть до початку січня, 1921, а опісля удасться він до Саскечевану і Манитоби.

Виступ перед Анґлійцями.

Підчас зїзду в Саскетуні й Едмонтоні проф. Боберський виступав також з відчитом і образками в університетах сих двох міст. Присутними були студенти, професори і визначнійша анґлійська публика.

Відчит, якого зміст пояснявся образками, незвичайно заінтересував присутних. Вони почули про річі, які їм досі могли бути лише дуже загально і поверховно відомі; а що важнійше, побачили на власні очі в образковім освітленню український народ, його змагання, його боротьбу, його терпіння, його житте.

Сим виступам проф. Боберського присвятили анґлійські часописі згаданих міст довші статті. Осьщо між іншим пише одна з них:

Образки знаменито показали боротьбу Українців і нинішне положенне України. Бачилось величаві українські церкви в їх окремім стилю; загальний вигляд Львова з визначнійшими українськими будинками; деякі інші міста в Східній Галичині; мапи України і карти військових операцій та нинішне знищенне України. Британська публика мала тут першу нагоду бачити виразні образи з України; український народ в його народнім одязі; села із соломяними стріхами; форму їх церков; незвичайні могили, де сотки борців з минувших і нинішних днів знайшли послідний спочинок. **Незвичайно інтересно представляє нинішне знищенє Східної Галичини один образок. Він показує бузька, який не можучи на протязі миль довкруги знайти будинка, мусів збудувати гніздо на верху фіґури.**

Дальше переповідається опис нужди на українській землі, де голод і холод та богато людий не мають зовсім даху над головою.

По українських кольоніях проф. Боберський дає відчити майже кождого дня. І як нам доносять, загал незвичайно захоплюється і бесідою і ще більше тим, що бачить. **Се-ж він видить рідні сторони, рідні села, рідні ниви; видить гроби українських борців ;видить руїни тої хати, яка йому все пригадується такою, як він її лишив.**

Інший читач пише: „Се дуже піднесе настрій нашого народу. Се оживить його і виведе з байдужности тих, що вже стали до всього байдужними. Я сам, ніби хвилю життя пережив тепер далеко на рідній землі".

Але пише нам інший наш читач і таке:

„В нас до приїзду проф. Боберського ставились досить байдужно. Були й такі, що пійшли би були на відчит, як би їм був хто заплатив. Однакож хто був, то дуже вдоволений, а хто не був, то тепер жалує, але вже запізно і тільки мусить вдоволятись тим, що почує від других.

Поїздка проф. Боберського має загалом велике значінне. Вона отворить многим очі, а многим отворить серця, що би раднійше і щирій ніж досі ішли з помочию рідним браттям в старім краю.

— Отамане, батьку наш,
Порадь тепер хоч ти нас:
Що мати-мем робити?
Як ту біду гонити?

— Ой ще, хлопці, не біда,
Ще є наша „Свобода";
Прочитаєм „Свободу"
Тай поборемо біду!

P. S. Цілорічна передплата на дневник „Свободу" виносить в Злучених Державах 7 долярів, а в Канаді 10 долярів. Хто пришле передплату згори, той дістане даром яко премію книжок вартости 2 дол., після свого власного вибору (книжки були оголошені в „Свободі", ч. 154 і 156 на 4. стороні).

Адресуйте:

SVOBODA,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Др. Осип Назарук.

ЧОМУ ТЕПЕР МОЖЛИВО І ПОТРІБНО СКЛИКАТИ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ КОНГРЕС?

(З віденського тижневика „Воля" з 27. падолиста 1920).

Від часу, коли дві найсильнійші галицькі партії, трудовики й радикали, відмовились від участи в Національнім Конгресі (кажучи отверто: тому, щоб не давати навіть тіни підозріння, що ми можемо колиибудь признати ті торги в справі Галичини, які явно і таємно переводило з Поляками правительство Петлюри) — стались три важні факти, які роблять можливим і потрібним скликанне Всеукраїнського Національного Конгресу.

Перший з тих фактів то **ліквідація Петлюри.** Те, що він і його правительство, опираючись на союзі з Польщею, втратили територію і мусіли дожити тої хвилі, коли їх польський союзник, не виповівши їм навіть союза, інтернував їх війска, — має двоякого рода наслідки: для Українців має се можність, скоординувати всі свої політичні сили, а для Поляків означає він тесаме, що в XVII. столітю означав їх розрив з Хмельниччиною, яка зразу була льояльна супроти польської державности і тільки згодом силою подій перейшла в противний табор. Сим затамовано Польщі можливість лізти на схід. Вона якийсь час по тім держалася ще на частині українських земель, але се була вже повільна ліквідація її яко великої держави. Тепер повториться се значно скоршим темпом.

Другим майже рівноважним фактом являється те, що **Винниченко, голова українських комуністів, ствердив на місці, що порозуміннє між українськими і російськими комуністами неможливе.** Документи, які починає печатати орган українських комуністів „Нова Доба", говорять надзвичайно богато. Коли тільки десята частина сього правдива, то річ ясна, що між українськими і російськими комуністами вже не може прийти до згоди, і що боротьба між ними мусить продовжатись до часу, коли одна з тих партій зовсім утратить силу на українській землі.

Третім фактом, не меньше важним, хоч і зовсім іншої категорії, єсть те, що **Галичани зуміли вибороть собі перші прояви можливости признання їх країни як окремого державного організму так на заході, як і серед загалу українських політичних партій.** Се заспокоїло їх побоювання щодо залиття їх нещасливої країни наддніпрянським хаосом, в якім вони утратили свою знамениту стотисячну армію і богато найкрасших працьовників. Сталось те в імя і з причини союза наддніпрянських Українців з Поляками, про який тепер Наддніпрянці мають час роздумувати в польських таборах для інтернованих. Що сей союз так а не інакше скінчиться, предсказали Галичани своїм наддніпрянським братам вже давно (гл. про се м. і. в моїх споминах п. з. „Рік на великій Україні"). Тепер рахунки гірко вирівнані — і можна зійтися.

Можна і треба. А треба не тільки з внутрішних причин, бо ми-ж один нарід, але також з причин міжнародньої політики. **Чужинці, навіть прихильно нам настроєні, не зрозуміють ніколи, чому маємо аж три українські правительства: наддніпрянське, галицьке і кубанське** — з трояками місіями за кордоном. Се викликає у них враження хаосу, з яким вони анґажуватись не можуть. Прямо — бояться. Ще найбільше довіря показують вони малій Галичині. Але раз-у-раз підчеркують те, що вона — мала.

Отож тепер все дозріло до порозуміння. На якій плятформі? Вона теж ясна. Скомпромітовані люди самі положились в могилу, біля якої ходить польський леґіонер на сторожі. Кістяків з могил часом витягають, але внутрішньої життєвої сили їм уже ніхто не може дати. Словом — тепер вже не треба вирішувати питання про верховну владу України і можна створити **Всеукраїнський Національний Центр.** Відносини так прояснилися, що треба вже тільки одної умови, щоби створити таку інституцію: **меньше балакучости.**

А матеріяльних засобів також не треба боятись. На се є два способи: 1) Утворити сю інституцію **там, де** проживає найбільше Українців на еміґрації. 2) Обмежити число представників нпр. до 90; се мати-ме ще й той добрий вислід, що праці тої інституції будуть більше змістові. Бо, як відомо, чим більше яке тіло, тим меньше воно спосібне до дійсної праці.

У декого є ще тільки одно побоюванне: Чи представники політичних сил українського народа, зійшовшись при однім столі, зговоряться між собою. Одначе і на се єсть спосіб. Як відомо, **галицькі рішаючі партії зговоряться між собою скоро; Кубанці теж уявляють собою державно-творчу групу, яка може опанувати свої внутрішні ріжниці поглядів.** Остає наддніпрянська група, в якій доктринерський фанатизм розрісся найбуйнійше. Одначе коли конґрес зорґанізується на тій засаді, що порядок дня укладати-ме колеґія, зложена з представників президій сих трох груп, а кожда з них займати-ме становище до даної справи яко окрема курія, порозумівшись напперед у своїм нутрі, — тоді супроти скорого порозуміння внутрі груп галицької і кубанської, наддніпрянська група вже прямо з амбіції мусіти-ме обмежити своїх красномовців до тої міри, що конґрес буде можливий. Після всякої правдоподібности не візьмуть в нім участи тільки комуністи, хоч властиво при відповідно уложенній плятформі конґресу і вони могли-б обіслати його: бо практика доказує їм, що лекше їм було-б боротись за свої принципи в українській не-комуністичній державі, ніж у чужій комуністичній, де вони знайшлися в підполю. Чи здобудуться вони на відвагу, щоб витягнути консеквенцію зі свого становища, невідомо, але скорше — ні. Всі інші українські політичні групи і течії можуть тепер порозумітися в ціли створення всеукраїнського національного центру. Колиб се й тепер не наступило, то провідники українських політичних груп виписали-б собі свідоцтво повної нездібности розуміння політики і становища українського народу. В часі, коли вороги наші переживають державну крізу, з якої рішучо не можуть вийти так, щоб задержати загарбані наші землі — українські політичні сили мусять мати свій центр. А хто тепер не допустив би до створення його, той вивине себе за скобки нашого публичного життя.

ДО ВІДОМА УКРАЇНСЬКИМ ВИДАННЯМ В ЕВРОПІ.

I.

Ріжні українські видавництва та інформаційні бюра в Европі посилають свої публікації до Злучених Держав Америки **на адреси українських інформаційних бюр, які вже не істнують.** Через те непотрібно затрачуються тільки їх публікації, або по довгій блуканині заходять до інших бюр.

Длятого звертаємо їм увагу, **що з 4 українських інформаційних бюр, які тому рік були у Вашингтоні, осталось тільки одно, іменно при Українській Місії.**

Його адреса така:

UKRAINIAN PRESS BUREAU,
1901 Columbia Road, N. W.,
Washington, D. C., U. S. A.

З українських бюр в Ню Йорку осталось також тільки одно, при У. Н. Комітеті.

Його адреса така:

UKRAINIAN INFORMATION BUREAU,
20 East 7th St., New York City.

II.

Поручається всім видавцям українських публікацій в анґлійській мові висилати по одному примірникови для занотовання в спеціяльному видавництві на адресу:

PUBLIC AFFAIRS INFORMATION SERVICE,
11 W. 40th St., New York City.

P. S. Українські видання в Европі просимо повторити сю оповістку.

Марійка Підгірянка.

ТОВАРИШЕВИ-УЧИТЕЛЕВИ БОГДАНОВИ З—СЬКОМУ, У. С. С.

Чи тобі, сину України
життє коли небудь цвило,
як судьба тобі від дитини
поклала печать на чоло.
Чи грали тобі втіхи блиски,
серед зусиль, серед турбот —
як в книзі твоїй від колиски
було написаноц гельот...
А ти малий не знав нічого.
Назви читати ще не вмів,
сміявсь до сонця золотого,
ти жить хотів, ти жить хотів.
Та вмить на дні твої безжурні,
молодість ясну, золоту
судьба кидала тіни хмурні —
тоді, як рвавсь ти до лету.
Як кличі лунали охочі
десь до вершин рвала була...
Ідню ворог бризкав в очі,
що ти слуга, що ти слуга...
І так ти сину України
не зазнав втіхи ранних літ.
Брав молот тяжкий від дитини
тай перебоєм ішов в світ.
Між тернами доптав ти стежку,
скалу гранітну ти кував —
шляхом з крови значив мережку,
однак мрій гордих не мидав.
Від твоїх діл йшли світла смуги
і в край твій проміння несли —
ворог думав — ростуть нам слуги,
а отсе месники зросли!...

3. X. 1918.

ГРІХИ С. ПЕТЛЮРИ.

(З перемиського тижневика „Український Голос" з 5. грудня, 1920).

В серпні 1919 р. стояла на Правобережу сильна, здисциплінована, галицька армія, яка, колиб тільки була могла одержати реальну військову допомогу зі зовні — головно у воєнному матеріялі, зброї, амуниції, ліках і т. п. — могла на певно стати ядром для створення великої української армії, що вмілаб постояти за українську державу. Обставини були такі, що тієї допомоги поправді не можна було одержати віде, тільки, як ще й сьогодні, у держав коаліції. Спільна коаліційна головна кватира на Балканах, в склад якої сходили військові і дипльоматичні представники Анґлії, Франції, Америки і Італії — рахуючися з реальною силою галицько-української армії, знаючи її національно-патріотичного духа, з уваги на протибольшевицький фронт, який наша армія тоді займала, поставила нашій верховній владі конкретну пропозицію відносно одної тільки мілітарної кооперації з добровольчою армією. Коаліційні представники давали нам: 1. район цілого Правобережа, на захід від лінії 60 верств від Київа по Одесу, який ми одержалиб під нашу виключну адміністрацію і 2. за мілітарну кооперацію проти большевиків всяку реальну допомогу для поставлення три четвертині міліонової української армії. За те ми не брали на себе ніяких політичних зобовязань. Після прогнання большевиків з України, добровольча армія мала обовязок уступитись з Лівобережа і піти на корінні московські области. Лівобереже мало перейти в наші руки. Сим способом мали бути зліквідовані большевики на Україні і поставлена українська державність за Збручем — ще раз повторюємо, без найменчого політичного зобовязання супроти добровольців.

Гол. отаман С. Петлюра з цілою силою заявився проти такої комбінації. Переговори з коаліційними представниками розбились і ми виповіли Денікінови війну. Розпочався похід на Київ, який закінчився катастрофоє. Ми не тільки що не мали відповідної армії для опанування широких українських просторів, але — і це головне — не мали ніяких воєнних матеріялів, без яких ніяка армія на світі не може істнувати. Після цеї великої катастрофи зачалась агонія нашої армії. На неї кинувся тиф і инші пошесні недуги, які нарешті довели до розвалу наших боєвих сил.

Сьогодня показується, що верховна влада галицько-української армії зробила велику політичну помилку, рахуючись з гол. отаманом Петлюрою і його товаришами. В імя інтересів цілости української справи, наша верховна влада повинна була навіть понад голови пана Петлюри і тов. піти на пропозиції коаліції. Ми-ж абсолютно тоді нічим не резикували. Бо припустім навіть, що врешті-решт Денікін не схотів би був уступитись з Лівобережа. То чи не мали ми тоді реальної сили у великій зорушеній і здисциплінованій армії українській, яка могла пана Денікіна копнути так, щоби аж опинився під Орлом і Тулою? І навпаки — коли Денікіна розбили большевики, то наша армія, що мала безмежне довіря українського селянства, булаб і большевиків привчила розуму. І це не була уява ані фантазія. Годі дійсно істнувала наша стотисячна армія, як завязок будучих наших оружних сил!

Чи здавала собі справу верховна влада галицької армії з наслідків, які потягне засобою пірвання всяких звязків з коаліцією? Безперечно. Між Придніпрянцями були політично думаючі люде, які дораджували диктаторови Петрушевичеви повести українську справу, не оглядаючись на Петлюру. Але Петрушевич не зробив того, бо сказав собі, що Галичане перебуваючи на области Придніпрянщини, не повинні виключно кермувати українськими справами. Дисципліна веліла піддатись волі головного отамана С. Петлюри.

А головний отаман повів українську справу так, що вона опинилась в болоті... Його шанолюбство періоду камянецького наробило багато лиха. Він-жеж був одним з тих, що валив українську державу, він по нічній нараді з Винниченком не дав йому відповіди що-до своєї участи в повстанні, а ранком без відома Винниченка чмихнув в Білу Церкву, щоб опісля як перший вїхати до Київа на білому коні, щоб перехитрити Винниченка. Таке то було його шанолюбство!

По евакуації Київа в зимі 1919 р. С. Петлюра перепер свій „плян" війни з большевиками проти пляну мілітарно високо-освіченого і фахового генерала Грекова, що, як то кажуть, свої зуби зїв на воєнних плянах. А наслідки петлюрівського „пляну" всім відомі: українська армія в районі Рівна боронила польське військо перед большевиками.

По галицькій офензиві слава ген. Грекова колола в очи С. Петлюру. На його бажанне ген. Греків уступає. Старшини, привязані до Грекова, удаються дня 15. липня 1919 до нього в депутації і благають, щоб він таки не покидав галицької армії. Але він відповів. Я цього вчинити не можу, бо мусівби піти проти Петлюри, а я до авантюристів не належу. Шкода лиш тої гарної, дисциплінованої гал. армії, котра, колиб була відповідно вивінована, світ би здобула". Ще того самого дня — додає літописець — в годину опісля відїхав Греків до Сенькова, де переправився потайки на румунський бік.

Петлюра відітхнув. Не було вже того, що міг його в тінь відсунути. Почав послугуватись Садовськими і Галкіними — а ті завели його замісць в Київ у Варшаву. Союз — неприродний союз, а по „медових" союзницьких місяцях знов Варшава і Тарнів, а для армії Ланцути, Домбє і т. д.

Тяжко тепер мусить бути на сумлінню головному отаманови Петлюрі, бо чоловік він не злий, лиш не доріс до того завдання, яке добровільно взяв на себе. „Пиха задавила", писав колись Мордовець про роздрочене самолюбство Куліша. „Пиха задавила" і Петлюру. Та коби то лиш Петлюру, а то і українську державу, яку цей сліпець взявся вести...

ОТВОРЕНА ПІДПИСКА (СУБСКРИПЦІЯ) НА УДІЛИ (ШЕРИ) ПЕРШОГО УКРАЇНСЬКОГО БАНКУ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

Заложеннє Українського Банку в Америці єсть крайною конечностю для наладження економічних відосин межи Українцями в Америці і межи українською еміґрацією та старим краєм. Підписаний Комітет Українського Банку піднявся підготовляючої праці для заложення сеї народньої інституції. Се так званий „СТЕЙТОВИЙ БАНК", заінкорпорований після вимог закона і під контролею стейту Ню Йорк, з осідком в місті Ню Йорку. Оснований капітал першого Українського Стейтового Банку буде виносити 250,000 долярів, поділений на 2500 уділів (шерів) по 100 долярів. Всі уділи є звичайними („камон стак"), кождий отже член мати ме право до повної участи в будучих зисках Банку.

ЩОБИ ПЕРЕВЕСТИ НАМІР В ДІЛО, БАНКОВИЙ КОМІТЕТ ВЗИВАЄ ОТСИМ УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ТОВАРИСТВА, БРАЦТВА, СЕСТРИЦТВА, ОРҐАНІЗАЦІЇ, ІНСТИТУЦІЇ, А ДАЛЬШЕ УКРАЇНЦІВ ТА УКРАЇНОК ПООДИНОКО, А ТО: УМОВИХ І ФІЗИЧНИХ РОБІТНИКІВ, БИЗНЕСМЕНІВ, ЗАРІБНИКІВ, ПРАЦІВНИКІВ, ЩОБ ВОНИ ПІДПИСУВАЛИ ЗАЯВИ ПРИСТУПЛЕННЯ (ДЕКЛЯРАЦІЇ) В ЧЛЕНИ ПЕРШОГО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО БАНКУ В НЮ ЙОРКУ З ТАКИМ КАПІТАЛОМ, НА ЯКИЙ ЇХ СТАТИ, НАЙМЕНЬШЕ ОДНАЧЕ З ОДНИМ УДІЛОМ У ВИСОТІ 100 (СТО) ДОЛЯРІВ. СКІЛЬКІСТЬ УДІЛІВ НЕ ОБМЕЖЕНА.

ПІДПИСКА ОТВИРАЄТЬСЯ СЕЙЧАС І КІНЧИТЬСЯ 25. СІЧНЯ 1921 РОКУ. Пізнійших зголошень не буде прийматися.

Сейчас після сього будуть скликані загальні збори членів (шеровців), які підписали деклярацію і се будуть

ОСНОВАТЕЛЬСЬКІ ЗБОРИ ПЕРШОГО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО БАНКУ,

які відбудуться В ПОНЕДІЛОК 31. СІЧНЯ 1921 Р, о 2 годині по полудни в салі Народнього Дому в Ню Йорку 217-219 Іст 6-та ул. Ню Йорк Сіти. (217-219 East Sixth Street) На Основательських Зборах члени зложать деклярований капітал, виберуть Дирекцію Банку і вона введе в життє отсю нову народню інституцію. За формулярами на деклярації, за інформаціями і радами, належить писати на адресу:

UKRAINIAN BANK COMMITTEE
30 East Seventh Street New York, N. Y.

Коли хто вже тепер, рівночасно з деклярацією, присилає свій уділ чеком або мони ордером, то належить виписувати його на имя:

UKRAINIAN BANK COMMITTEE
і висилати на адресу:
DR. DEMYDCHUK
30 East Seventh Street New York, N. Y.

Даючи почин до сего важного діла, ми певні, що Українці в Америці зрозуміють свій народній інтерес і, хто лиш може, приступить з уділом до сеї першої чисто народньої української банкової інституції. Орґанізаційні кошти до скликання основательських зборів покриває

КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОГО БАНКУ:

ЕКЗЕКУТИВА:

о. Лев Левицький, голова, о. Володимир Лотович, секретар.
Іван Дмоховський заступник голови. Др. Семен Демидчук, касієр.
Теодор Грицей, член.

КОМІТЕТ АКЦІЇ:

Орґанізатор: Дмитро Добротвор; члени: Дмитро Андрейко, Іван Боросевич, о. Михайло Кузів, о. Ол. Павляк, Андрій Савка, Юрій Хиляк, Семен Ядловський, Евген Якубович.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє своїх членів, що річний мітинґ відбудеться дня 1. січня в гали Народного Дому під ч. 72 Моріс Стр., точно о годині 7.30 вечер. На сей мітинґ кождий член мусить явитися, бо будуть важні справи до полагодження. Контрольна комісія здасть звіт з цілого року і буде вибір нових урядників. Будеться принимати нових членів до У. Н. Союза за 50 центів вступного. Неявившийся член або урядник заплатить кару, яку ухвалять члени на тім мітингу. — М. Сидор, предс.; П. Кирчів, секр. рек.

МАКАДУ, ПА. Бр. Сошествія св. Духа, від. 7. повідомляє всіх своїх членів, що річний мітинґ відбудеться дня 1. січня в гали церковній, о годині 9-тій рано. Проситься всіх членів бути присутніми на сім мітинґу. Неявившийся член буде караний після статута. Нових членів будеться принимати до У. Н. Союза за 50 центів вступного. — А. Капітула, предс.; Ф. Хвалик, кас.; П. Пухир, секр.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ. Тов. „Запорожська Січ", від. 206, подає до відома, що річний мітинґ відбудеться 2. січня в гали звичайній. На тім мітинґу старий уряд передасть своє діловодство новому урядови. Неприсутний член буде караний після статута. Будеться принимати нових членів до товариства і до У. Н. Союза за 50 центів вступного. Родимці! Користайте з сеї доброї нагоди, бо така друга не зараз трафиться! Принагідно подається до відома, що до нового уряду зістали вибрані слідуючі особи: М. Проборівський, предс.; Г. Тепер, заст. предс.; Д. Ріміник, кас.; Я. Шаравара, секр. фін.; М. Яцишин, секр. рек.; М. Чагарин, В. Липський і В. Коцюбинський, тростіси; П. Куцярський, мировий судія; І. Паньків, В. Кучерявка, В. Козак і И. Бойко, доглядачі хорих; Я. Процишин і С. Рогожин, дверники; В. Кучерявка і И. Квасницький, прапорники; П. Мішанець, капітан. — М. Чагарин, предс.; В. Липський, кас.; Я. Шаравара, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Вільність в Америці", від. 172, вибрало на річних зборах дня 11. грудня отсих нових урядників: М. Боднар, предс.; М. Стислий, заст. предс.; П. Бойко, секр. фін.; Д. Тисліцький, секр. рек.; Е. Гузар, кас.; І. Деревяний, заст. кас.; П. Панчишин і С. Петрів, доглядачі хорих; Т. Мілещук і В. Сокирка, контрольори; Н. Гладкий, господар галі. — П. Бойко, секр.

САВТ БЕТЛЕГЕМ, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 288, вибрало на річних зборах дня 19. грудня отсих нових урядників: Н. Верета, предс.; Д. Коґут, заст. предс.; М. Юркевич, кас.; Р. Кавалун, заст. кас.; О. Періг, секр.; В. Могильський, заст. секр.; П. Вавришко і М. Ґреґораш, контрольори; Г. Добровоцький і А. Сисак, прапорники; В. Гонтарик, дверник. — О. Періг, секр.

КАНЗАС СІТИ, КАНЗ. Бр. св. Володимира, від. 323, вибрало на річнім мітинґу дня 19. грудня отсей новий уряд: Д. Кархут, предс.; І. Купа, заст. предс.; Д. Яремко, секр. фін.; Т. Боруцький, секр. рек.; С. Зваднюк, кас.; Ф. Мазур і І. Коменда, контрольори; М. Крикливий і Т. Машута, доглядачі хорих; Н. Янчишин і О. Коменда, прапорники. — Д. Яремко, секр. фін.

КУРТІС БЕЙ, МД. Бр. св. Михаїла, від. 55, вибрало дня 26. грудня отсей новий уряд: Я. Семенків, предс.; А. Ячник, заст. предс.; Н. Шандровський, секр.; Н. Крейковський, заст. секр.; П. Біленький, кас.; Т. Захарчук, П. Семенків і В. Корчинський, контрольори; А. Корчинський і І. Ліщинський, доглядачі хорих; А. Дучимінський, сторож. — Н. Шандровський, секр.

НЮ КЕНСІНҐТОН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 296, вибрало на річнім мітинґу дня 19. грудня отсих урядників: М. Гарачмак, предс.; П. Зелінський, заст. предс.; І. Різник, кас.; М. Добуш, заст. кас.; Г. Волошинович, секр.; П. Любчик, заст. секр. П. Скочиляс і С. Цепенюк, доглядачі хорих; М. Бомбик і П. Новосад, контрольори. Мітинґи відбуваються кождої третої неділі по першім, в гали парафіяльній. — Г. Волошинович, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, вибрало на річнім мітинґу отсей новий уряд: Н. Паснак, предс.; К. Шевчук, секр.; М. Костів, заст. секр.; М. Бінашевський, кас.; П. Мороз, заст. кас.; М. Кузь, П. Петрів і І. Дмитрук, контрольори; І. Климців, М. Попович, І. Андріїв і Г. Тихий, доглядачі хорих; М. Галушка і О. Гарасимчук, прапорники; І. Лисий і Г. Кучмій, господарі галі; М. Рудий, опікун дітий; Д. Мацьковський і Т. Соломко, церковники; С. Шкапій, капітан. — К. Шевчук, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. „Українська Січ", від. 170, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітинґ відбудеться в суботу, 1. січня, в гали церковній при ул. Сусекс і Ґрін, точно о годині 6-тій вечером. На сей мітинґ кождий член мусить явитися, бо є важні справи до полагодження, а іменно: звіт урядників, звіт контрольної комісії і вибір нових урядників. Довгуючі члени мають вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі зістануть суспендовані. Неприбувший член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — І. Сосульський, секр.

ВІЛКСБЕРИ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, вибрало на річнім мітинґу дня 19. грудня отсей новий уряд: І. Винник, предс.; С. Фещак, заст. предс.; В. Левко, кас.; І. Проць, заст. кас.; Г. Гулька, секр.; М. Конюх, заст. секр. Подається до відома, що мітинґи будуть відбуватися кождого місяця в першу неділю по 15-тім, о 3-тій годині пополудни, в гали церковній. — І. Ч.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла, від. 209, повідомляє своїх членів, що річний мітинґ відбудеться в суботу, 1. січня, в гали церковній, точно о годині 1-щій пополудни. Проситься всіх членів, аби зійшлися на сей мітинґ, бо є богато справ до полагодження. Старий уряд здасть звіт з минувшого року. Буде вибір нового уряду. Котрий член не явиться на сей мітинґ, заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. Проситься всіх прибути на означений час. Напоминається тих членів, котрі довгують, аби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі зістануть суспендовані. Будеться принимати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза за 50 центів вступного. Хто ще не є членом нашої організації, нехай не зволікає з дня на день, але най прийде на сей мітинґ і забезпечить себе та свою родину в найстаршій і найсильнійшій українській орґанізації. — И. Ґінда, предс.; Я. Козз, кас.; М. Дмитрів, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Тов. „Запорожська Січ", від. 155, вибрало на річнім мітинґу дня 12. грудня слідуючий новий уряд: Т. Гавриш, предс.; С. Гонимар, заст. предс.; Ю. Левків, кас.; В. Дзюбатий, з. кас.; М. Чумер, секр.; С. Кордияк, з. секр.; І. Ваверчак, Д. Федчишин і Т. Пізнак, контрольори; А. Мельник, дверник; І. Сетник, заст. дверника; Г. Шевчук і А. Мачужак, прапорники; П. Ходань, господар; І. Балух, О. Ковальчук і І. Мацько, доглядачі хорих. Мітинґи будуть відбуватися кождої другої неділі по першім в гали Івана Ваверчака під числом 782 Стейт стр. — М. Чумер, секр.

МУЩИНИ ЖЕНЩИНИ ПОЩО ТЕРПІТИ?

УДАВАЙТЕСЬ ДО МЕНЕ ЗА ПОМОЧЮ

покористайтесь моєю довголітньою практикою в лїченню слабостий і хронічних хворот. Богацько вилічених осіб з Ню Йорк, Бруклин, Ню Джерзи і околиці можуть особисто посвідчити про успіхи моеї лічничої методи. Чого зволікати, если не в силі буду Вам помогчи, скажу про се отверто і безплатно.

ТИЖДЕНЬ ЛІЧЕННЯ

після старанних дослідів переконає Вас про успіх моеї лікарської практики. 153—

ЄСЛИ ТЕРПИТЕ на нервовий розстрій, заворот, ослабленне, кровні і скірні недуги, маєчення в очах, слабу память, обезсилені нерви, безсонність, біль карку і хребта, ревматизм, безвладність вязий, біль горла, жолудка і внутростий, невральгію, обложенне язика і запір—ПРИХОДІТЬ ДО МЕНЕ.

ПОРАДА ДАРОМ. Спішіть сейчас.

ЕЛЄКТРИЧНЕ ПРИМІНЕННЄ І БЕЗПОСЕРЕДНЕ ЗБОГАЧЕННЄ КРОВИ Є ЗАПОРУКОЮ УСПІШНЬОГО ВИСЛІДУ ЛІЧЕННЯ.

Dr. HANNON, Specialist 146 E. 14th ST., NEW YORK
Opp. Tammany Hall

Офісові години: Денно від 9. до 4. і 6. до 8. вечером.
В неділю і дні святочні від 10. рано до 2. пополудни.

ДОБРА НОВИНА ДЛЯ УКРАЇНЦІВ

Українці можуть виїздити до старого краю без перепон.
ПАСПОРТИ доставляємо в дуже короткому часі.
КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ продаємо до:
ДАНЦІҐУ, ЛІБАВИ, РИҐИ, ОДЕСИ.

Ручимо за солідну поміч. Постараємось о приміщенне підчас побуту в Ню Йорку, і безплатно займемося вашими пакунками.

ПОЛЬСЬКІ МАРКИ..................$ 2.00 за тисяч
В ОБІГУ РУБЛІ......................$ 6.80 за тисяч
ЧЕХО-СЛОВАЦЬКІ КОРОНИ......$12.00 за тисяч

Пересилаємо гроші за повною запорукою. — Спровадимо вашу рідню протягом 8 тижнів.

Пишіть або зголошуйтесь особисто до: 153вч9

ARMIN HERZEG,
127 WASHINGTON ST., NEW YORK CITY

Branch Foreign Money Order Agent of the AMERICAN EXPRESS COMPANY. Near the Liberty and Cortland Street ferries.

PAIN-EXPELLER

Більше як пятьдесять літ Пейн Експелер був уживаний по цілім сьвіті через міліони людий, котрі знайшли в нім велику поміч на болї ревматизму, невральґію, перестуду, біль горла, болї в грудях і плечей, симптони інфлюензи.

Правдивий Пейн-Експелер носить нашу фабричну марку ЯКОР на пачці, як і наклейку на самій фляшці. Уважайте на сю продажну марку при купованю оскільки хочете добрий старий Пейн Експелер, котрий приніс вигоду до богатьох хат через дві ґенерації.

Пейн Експелер продаєть ся всюди де продаєть ся лікарства 35 центів і 70 центів за фляшку.

Виробльований через:

F. AD. RICHTER & COMPANY,
COR. 3rd AVE. & 35th ST., BROOKLYN, N. Y.

ПОМОЖІТЬ СВОЇЙ РОДИНІ.

З огляду на низький курс грошевий, есть добра нагода подати ВИДАТНІЙШУ ПОМІЧ своїм рідним, тому посилайте тепер гроші чеками, лише не йдіть до покутних аґентів але удавайтесь до банку істнуючого від 20 літ, котрий своїм майном заручить кождий Ваш цент, а тим банком есть БАНК ЕМІЛЯ КІССА під контролею Стейту Ню Йорк.

КОЖДИЙ ЦЕНТ ПОРУЧЕНИЙ МЕНІ доручує в як найкоротшім часі з повною ґаранцією а на доказ доставляю рецепіси з підписом Ваших рідних, що посилку отримали. 152—

ШИФКАРТИ продаю по компанічних цінах, всіх корабельних ліній, до: Гамбурґа, Бремен, Гданьска, Лібави, Ротердаму і Антверпії.

ПАШПОРТИ виготовляю БЕЗПЛАТНО при купні шифкарти. Мій нотаріяльний департамент виробляє всякі документи старокраєві, як контракти, повновласти і афідевіти на спровадження рідних з краю.

Приймаю вкладки ощадности і плачу від них 4% річно. Тому як хочете бути чесно і ретельно обслужені, то зайдіть або пишіть до:

EMIL KISS, Banker,
133 SECOND ST., COR. 8TH ST., NEW YORK CITY

УКРАЇНЦІ!

Читайте кілька переконуючих арґументів чому Ви повинні звертатися до нашого банку за всіми Вашими потребами:

Наш банк є кількадесятьлітною інституцією під державною контролею, отже все є певне. 111—

Ми висилаємо тисячі людий до старого краю, що є доказом довіря до нас.

Ми Вам виробимо ПАШПОРТИ в кількох днях листовно і без жадної страти дорогого часу для Вас.

Продаємо шифкарти до всіх портів на найбільші і найскорші кораблі разом з тікетом колійовим по найнизших цінах компанїчних.

Ми Вас не силуємо міняти Ваші гроші.

Ми виробимо всі потрібні леґальні папери і спровадимо Ваші рідні з краю до Америки без жадного клопоту і великих коштів.

Куфри асекуруємо від випадків аж до Вашої місцевости.

Посилаємо гроші до старого краю по найнизшім курсі з повною ґаранцією.

Отже, если хочете щасливо і скоро заїхати до старого краю, звертайтесь до нас по всі інформації, а зощадите богато тяжко запрацьованого гроша.

MORRIS ENGEL, UKRAINIAN BANKER,
129 GREENWICH STREET, NEW YORK, N. Y.

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕННЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

(В сій рубриці містимо оголошеня театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довших покликів).

ALLENTOWN, PA.

За старанием Співацько-Драматичного Кружка відограєсь представленне ЗА СИРОТОЮ БОГ З КАЛИТОЮ, образ драматичний з життя народа в 6-ох актах і зі співами, в суботу і неділю, дня 1. і 2. січня 1921 р. в Українській гали під ч. 803 Front Street, Allentown, Pa. Початок о годині 7-ій вечером. Вступ 75, 50 і 35 центів. Режісер і дірігент п. Григорій Пипюк. Весь дохід на Українську гр.-кат. церков. Неп. Зач. Пр. Д. Марії.

Отсим запрошуєсь всіх Українців і Українок як з Алентави, так рівнож з близьких і дальших околиць, бо представленнє дуже гарне і поучаюче. Хто не прийде, той буде довго жалувати.

15711 КОМІТЕТ.

DETROIT і HAMTRAMCK, MICH.

Співацьке тов. Ів. Котляревського відограє в неділю, 2. січня 1921 року в Українській Хаті, 22 Grayling Ave., Hamtramck, Mich. представленне ВЕФЛЕЄМСЬКА НІЧ, ораторія сценічна в 4. діях, І. Я. Луцика. Музика О. М. Копка. Вступ 50 цнт. Початок о годині 7.30. вечером.

15711 КОМІТЕТ.

NEW HAVEN, CONN.

Заходом товариства „Бандурист", відбудеся дня 1-го січня 1921 р. на гали церковній, 127 Парк Стріт, Ню Гейвен, Конн., ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ в честь 60-літні роковини смерти Нашого Батька Тараса Шевченка. Початок точно о годині 7-мій вечером. Ціни місць 50 центів. 56-57

Українці і Українкя! У кого в грудях бєсь українське серце а пливе еще козацька кров, то просимо явитись на це велике свято, де всі разом, спільно вшануємо память нашого найбільшого поета і борця за волю поневоленого українського народу. Спішіть всі, тим більше, що програма велика, бо містить в собі 38 виступів а рівнож буде виступати наша шкільна дітвора. Залишім наші партійні переконання на сей великий день а покажім, що ми всі діти одної Неньки України. Покажім, що ми уміємо вшанувати память нашого найбільше заслуженого борця і мученика. Тож чолом об землю перед Батьком Кобзаром. За виконанне програми ручить — „Бандурист".

NEWARK, N. J.

Заходом Українського Ам. Кружка, д. Василь Кузів, виголосить другу часть ВІДЧИТУ на тему: „Як повстають війни", в неділю, дня 2-го січня 1921 р. в Українській Презвитерській гали, 49-51 Beacon St., Newark, N. J. Початок точно о 7-ій годині вечером. По відчиті вільна дискусія. Вступ 10 цнт. Чистий дохід призначений на Рідну Школу. 157

БОЛГАРСЬКИЙ ЧАЙ НА КРОВ

ЯК ВПЛИВАЄ НА НЕМІЧНИХ?

Прочищує затроєний орґанізм, підляглим всякого рода хворотам.

Відсвіжує і справляє кров.

Унормує печінку.

Счищує нирки.

Надає животність цілому орґанізмови.

Оживляє зір очий і черствість тіла, що вказує добрий стан здоровля.

ЯК ВПЛИВАЄ НА ЗДОРОВИХ?

Удержує порядок цілого орґанізму.

Творить міць поборювати шкідливі мікроби в часах пошестий.

Недопускає перестуду і зберігає від інфлюензи, хрипки і запалення.

Се одинокий у світі фамілійний лік.

Зладити і пити горячій; тим робом придбаєте собі здоровий чистий покорм, який призначила своїм дітям ненька-землиця.

Держіть у себе в хаті пачку Bulgarian Blood Tea.—Продаєсь у всіх аптиках.

Єсли нема на складі, жадайте щоб замовив, або вишліть почтою $1.25 на одну пачку більшої величини, або $3.15 на три пачки а $5.25 за шість пачок. Адреса: Marvel Products Company, 29 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

ПОСИЛАЙТЕ ГРОШІ НА РІЗДВЯНІ СВЯТА В УКРАЇНУ, РОСІЮ, ГАЛИЧИНУ І ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНУ

через наш Банк — під стейтським доглядом
НАЙКРАЩИЙ ДАР ДЛЯ ВАШОЇ РІДНІ В СТАРІМ КРАЮ СЕ МОНЕЙ-ОРДЕР

ADLER, SALZMAN & ADLER
УКРАЇНСЬК БАНКИРІ

Пересилаємо гроші після найнищого денного курсу в дуже короткому часі із запорукою доставки, також можемо депозитувати ваші гроші в якому хочете банку в Старім Краю і доставимо вам банкову депозитову книжку. 142ч—

КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на всі лінії після ціни корабельних компаній, потрібні документи, паспорти, віза дістанемо вам в незвичайно короткому часі.

СВОЇХ РІДНИХ єсли бажаєте спровадити до себе, ми дамо вам безплатні інформації.

ПРОДАЖ І КУПНО ФАРМ, ДОМІВ І ЛЬОТІВ.

Памятайте наш адрес:

ADLER, SALZMAN & ADLER,
АВТИРОЗОВАНИЙ СТЕЙТОВИЙ БАНК
51-53 CONGRESS AVE., NEW HAVEN, CONN.

ПЕРЕД РІЗДВОМ

кождий думає післати певну суму грошей своїм рідним в старім краю.

Коли хочете, щоби Ваші рідні дістали від вас поміч еще перед РІЗДВОМ, то посилайте Ваші гроші ЧЕКОМ тільки через

УКРАЇНСЬКЕ БАНКОВЕ БЮРО В НЮАРКУ.

Ми доручуємо гроші після дневного курсу своїми власними ЧЕКАМИ в протягу 3—4 тижнів. 136ч—

В Галичині, Буковині, Підкарпатській Україні і Польщі, ми маємо своїх власних кореспондентів майже в кождім більшім місті. Наші чеки є платні здебільша через "WIENER BANK VEREIN" і так є вже знані, що гроші на них можна підняти майже в кождім банку.

Кромі сего „Українське Банкове Бюро" виробить Вам ПАШПОРТ до краю.

Продасть Вам ШИФКАРТУ по компанічній ціні на кожду лінію.

СПРОВАДИТЬ Вашу родину з краю в короткім часі і ДАСТЬ Вам совісну пораду і точну обслугу в кождій справі. — Приходіть сейчас або пишіть до:

UKRAINIAN BANKING BUREAU,
185 SPRINGFIELD AVE., COR. MERCER ST., NEWARK, N. J.

Еміль Ґерманус, Банкир, Мировий судія і Нотар.

НАША ФІЛІЯ Є ПІД:
206 FERRY STREET, NEWARK, N. J.

НА РОЖДЕСТВО В СТАРІМ КРАЮ

Ті котрі желають бути в Европі і спільно зі своїми рідними пересвяткувати РОЖДЕСТВО мають найлучшу нагоду тепер їхати під охороною нашого провідника Доб. Евгенія Рейховського, котрий відїзджає в коротці до Европи. Доб. Рейховський буде помагати в всяких потребах в часі подорожи. А також буде слідити за Вашими багажами, щоб Ви могли в цілости перевести на місце призначеня. Тому ті, що желають прилучитись до партії зволять ласкаво прислати 20 дол. завдатку на замовления місця на корабли.

Всі желающі спровадити свою рідню до Америки мають найлучшу нагоду мати на услугах Доб. Рейховського, котрий їде в тій цїли, щоб віднайти Ваших рідних і привести їх до Америки. Ви можете самі зрозуміти яку велику поміч ми дамо для Ваших рідних котрі можливо ніколи не їздили та немрнуть дістатись до Злучених Держав.

Се вже третий із ряду з наших представників котрого посилаєм до Европи на жаданнє наших клієнтів, щоб дати наглу поміч їх нуждаючій родині в старім краю. Отже хтоб хотів скоро спровадити свою рідню або передати грошеву поміч на РОЖДЕСТВО нехай сейчас напише до нашого банку.

ЯК ХОЧЕТЕ скоро вислати гроші до КРАЮ, то наш банк чесно Вас обслужить. Гроші вимінюємо після біжучого щоденного курсу та пересилаємо до краю ТЕЛЕГРАФІЧНО, МОНЕЙ ОРДЕРОМ І БАНКОВИМ ДРЕФТОМ як найскорше і під повною ґарантією. НАШ БАНК СТОЇТЬ В ТІСНІЙ ЗВЯЗИ З ЕВРОПЕЙСКИМИ ДЕРЖАВНИМИ БАНКАМИ, тому всяка посилка єсть певна, скора і дешева. Посилаючі гроші через наш банк дістаєте ОФІЦІЯЛЬНІ ПОСВІДЧЕНЯ „РЕСИТ" яко запоруку своєї посилки, та доручаєм власноручно підписи краєвої почти.

У всіх потребах пасажирських і банкових просимо звертатись особисто або листовно на адресу: 41—

HENRY C. ZARO, BANKER,
39 COOPER SQUARE, DEPT. U. F. NEW YORK, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошення женитьби не приймаєсь. — За одно поміщення платитьсь 10 центів за стрічку (5 слів), два і більше поміщень 7½ цента за стрічку від кождого поміщення. Після сих цін на дворазове оголошенне з 6 стрічок належить присилати $1.00. Оголошення продажи фарм приймається лише такі, коли в них є подана сама ціна а є на продаж, інвентар, запаси, положенне і ціна. Рішучо не приймаєсь оголошень з всякими дивовижними описами, висловлюванне надмірної прихильности для костумера і нападів на других продавців.

В справі поміщуваних оголошень на адресу „Свободи", не належить запитуватися адміністрацію а писати прямо на таку адресу, яка є подана в часописи. Адміністрація не має обовязку відкривати імен сторін, даючих анонімну адресу.

Пошукуєся ДЯКОУЧИТЕЛЯ. Вимоги: знанне хорального співу. До обслуги: Little Falls, Herkimer, Utica і школи. Обняти можна сейчас. Голоситись: REV. STEPHEN SKLEPKOVICH, 331 Moore Ave., Herkimer, N. Y. 157-2

О. БАЛЕШТА просить отсею дорогою подати свої адреси від Родимців замешкалих в Брукленд і Ню Йорк. Адреса: MRS. M. FARION, Box 7, Sifton, Man. Canada. 57д1

ЖЕНЩИНА, інтеліґентна, в середнім віці, розуміеся на краєвій кухні першорядно, пошукує місця до заряду дому у священика. Ласкаві зголошення прошу слати: ҐАЗДИНЯ, c/o Swoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J. 156-1

ЩАСЛИВІ ДНИ!

Наступлять для тих Українців в Америці, котрі будуть знати англійський язик. Коли Ви до сего часу не володієте ним, то впишіться до нашої школи а в протягу 3 місяців Ви будете читати, писати і говорити по анґлійськи. Пробні лекції і подробиці висилаємо за 10 цнт. грішми або марками, можна і канадійськими. Адресуйте: 95-98

FIRST AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,
Dept. 46, 525 West 47th St.,
New York City.

ЕКСТРА! Конець прийшов для злодіїв і ошустів! Хто Вас обікрав або ошукав? Де твій муж або жінка? Прийдіть зі своїми клопотами до нашого офісу до одиноког українського детектива Михаіла Ґеллес, капітана Резервової Поліції. Приймаємо справи по цілій Америці. Порада даром. Повне вдоволенне. Памятайте на адресу: MICHAEL GELLES, 299 Broadway, New York City — Telephone: Worth 3515. 100—

ХТО МАЄ ЗАМІР

спровадити знакомих або родину з краю до Америки а жадає інформацій в тій справі, хай зголоситься до: 43—

IMMIGRANT AID CO., Inc.,
49 E. 7th Street, New York City.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ.

Учіть ся АКУШЕРІЇ в нашій школі або в своїй хаті під нашою дирекцією; старанна, цілковита і скора наука; приймаєсь кождого часу. По укінченю видаємо ДИПЛЬОМ. АДРЕСУВАТИ: International School of Midwifery, Inc., Dr. S. Deutsch, Pres., 229 E. 14th St., New York City. Телефон: Stuyvesant 933.

НА ПРОДАЖ 12 АКРІВ ФАРМА

з будинками. Ціна $110.00 за акер. Більше як 600 дерев молодого саду, пів акра суниць, пів акра малин; недалеко стації, 2 милі до міста Athens і City Hudson. По дальші інформації довідуйтеся у властителя: MICHAEL KLUBA, 647 Broadway, Watervliet, N. Y. 57-2

ЖМІЄЧНИК є одним з найліпших домашних ліків і певним средством проти ревматизму, болів плечий, колена і болів грудий. Є помічне на болї голови, на болї суставів у рук і ніг, на легкий параліж карку, болї горла і зубів. СЕЙ ЛІК Є ВИРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Відносіть ся до ґенерального агента, залучаючи 3-центову марку на відповідь. 38ч—

MIKE FEDIW,
8 WASHINGTON AVE.,
HASTING ON HUDSON, N. Y.

АДВОКАТ
O. H. DROEGE
49 E. 7TH ST., NEW YORK

Розмовитесь по українськи.
Години урядові від 4. до 8. пополудни кождого дня, окрім неділь і свят. 08—

DR. M. SMITH
16 E. 7th ST., NEW YORK
Tel. Orchard 6072.
коло Церкви св. Юрія.
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий. 144—
Наймодернійші електричні апарати.

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ
КАЛЄНДАР
СИРІТСЬКОГО ДОМУ НА РІК 1921
Ціна 75 центів а на Канаду 1 долар.
Замовлення належить посилати на адресу:
ORPHANAGE BOOK STORE,
832 NORTH 7th STREET,
PHILADELPHIA, PA.

ДР. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (Т. Є. КИЛУ), ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБІ ЖИЛИ, НІС, ГОРЛО, УШИ І ИНШІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШІТЬ ЛИСТ І ОПИШІТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ, ЗАЛУЧІТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ.

Dr. JOHN SMITH, Jr.,
327 EAST 17TH STREET,
NEW YORK, N. Y.

Години урядові: 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділі і сьвята від 10-тої рано до 2-гої пополудни.
Телефон: Stuyvesant 4493.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

КОЛЯДИ І ЩЕДРІВКИ

на РІЗДВО ХРИСТОВЕ І БОГОЯВЛЕНІЄ
з додатком
Пісень страстних, воскресних і инших пісень церковних.
Ціна 25 цнт.

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:
„SVOBODA"
83 Grand Street.

МОЖЕТЕ ВЖЕ ЗНОВ БЕЗПЕЧНО ВЕРТАТИ ДО КРАЮ.

Шифкарта до Львова (через Антверп на Ред Стар або Кунард Лінії)	$108.40	До Гамбурга	$125.00
До Бремен	$125.00	До Лібави	$145.00
		До Антверп	$100.00
		До Ротердаму	$100.00

До кождої шифкарти доплачуєсь $5.00 военної такси.
ПАШПОРТИ виробляємо в двох днях.
СПРОВАДЖУЄМО рідних з краю. 147вч—
ШИФКАРТИ з Варшави до Ню Йорку з усіми доплатами $135.00.
По всякі інформації просимо звертатись до:

EUROPEAN STEAMSHIP AGENCY, 115 FIRST STREET, NEW YORK CITY.

ТЕЛЕҐРАМА

ДО ВСІХ УКРАЇНЦІВ, КОТРІ МАЮТЬ НАМІР ЇХАТИ ТЕПЕР АБО НА ВЕСНУ ДО КРАЮ.

Удавайтеся до Всеславянської Аґенції, котра є віддалена лише чотири бльоки від стації Пенсильвенія, котра спродає Шифкарти на всі лінії до краю і з краю.

Посідає добрий і чистий Готель для відїзджаючих і приїзджаючих. 149сч57

Спроваджує кревних з краю під опікою аж до Вашої місцевости. — Хто не може їхати або спровадити рідні з краю, нехай шле грошеву поміч. — Наше Бюро пересилає гроші чеками, почтою і телеґрафічно по найнизшім деннім курсі або долярами з повною ґаранцією. — Пишіть сейчас по всякі поради до:

ВСЕСЛАВЯНСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ
Стефан Дембицкий (властитель).

ALL SLAV AGENCY, 204 WEST 27th STREET, near 7th Ave., NEW YORK CITY.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

НОВИНКИ.

Посмертна згадка.

В понеділок, 27. с. м., помер на запалення легких парох угорської гр.-кат. церкви в Клівленді, Огайо, **о. Михайло В. Балог.** Покійний покінчив богословські студії на угорській Україні, а до Америки прибув перед 25 роками. Смерть заскочила його в 56 році життя. Він був одним з найбільше учених богословів гр.-кат. церкви в Злучених Державах, визначався гарним характером і був ціле своє життє поступовою людиною. Дня 25. серпня 1899 року бл. п. о. Балог вступив в члени У. Н. Союза, а виступив з сеї організації в серпни 1915 року. Яко член нашої організації він працював для неї щиро і безкорисно, за що наші люди його високо цінили і любили. На VI. конвенції У. Н. Союза, яка відбулася в Пітсбургу, Па., в 1900 році, він був предсідателем сеї конвенції, а двома наворотами, на X. конвенції У. Н. Союза в Філядельфії 1908 р. і на XI. конвенції в Клівленді 1910 р., був вибраний майже одноголосно духовним управителем нашої організації. Ті, котрі покійного знали близше і котрі разом з ним працювали, відчувають щирий жаль по його втраті. Земля пером благородному Покійникови і вічна Йому память!

Український концерт в Купер Юніон.

Музична Ліга Народного Інститута в Ню Йорку оголосила серію 15 концертів, які відбуваються кождої чергової неділі, о годині 8.15 вечер, у великій галі Купер Юніон (Купер Сквер, біля 8-мої улиці) в Ню Йорку. Другий з ряду концерт названої Ліги відбувся минулої неділі (26. с. м.) і на програмі мав назву „Український Вечер". У тім концерті брали участь: Соня Єргін (сопраністка), Борис Заславський (барітон) і Російська Балалайкова Орхестра під проводом С. С. Самуельса. Пані Єргін акомпаніював на фортепяні Лазар С. Вайнер, а п. Заславському його власна жінка. Російська Балалайкова Орхестра виступала на сцену три рази (грала переважно вязанки українських мельодій), пані Єргін співала два рази і п. Заславський два рази. Виконанне усіх точок випало бездоганно, а виконавці були приневолені заспокоювати розрадувану публику кількома наддатками. Сопраністка відспівала гарним шовковим і дзвінким голосом між иншими отсі українські народні пісні: „Ой у лузі тай при березі", „Реве та стогне Дніпр широкий", „Ой казала мені мати", „Віють вітри" і композицію Лисенка „Гетьмани, гетьмани". П. Заславський, котрий орудує небуденним барітоновим голосом, чарував публику отсими піснями: „Ой за гаєм, гаєм", „Дід рудий, баба руда", „Ох я нещасний", „У сусіда хата біла", „Як до тебе ходити" і „Пійшла мати на село". Коли згадана висше орхестра грала українські шумки, козаки і коломийки, то деякі гості аж підскакували на своїх місцях; а коли ся орхестра відіграла з бравурою „Закувала та сива зазуля" Ніщинського, то величезна галя довго-довго гуділа від щирих і одушевлених оплесків.

На тім концерті кидалася в очи тому, хто за-тим слідив, одна цікава річ: величезна галя (містить кілька тисяч людий) була битком набита (бо вступ був безплатний), але наших людий там не було. Хто з Українців ще доси не вірив, що нашу пісню оцінюють більше ріжні чужинці ніж свої земляки, сей міг переконатися про се на згаданім недільнім концерті. Алеж усе таки серце свідомого Українця росло і напувалося гордощами, що українська народна пісня знаходить у музичнім світі стільки признання і таку величезну скількість щирих та одушевлених прихильників.

А кому-ж належало би подякувати за улаженне „Українського Вечера" в історичній галі „Купер Юніон"?... Люди, котрі люблять красу і одушевляються штукою, хоч би вона була і „хахольською", не потребують ані подяки ані заплати. Артистичний світ не числиться з мамоною і „політикою" не займається.

Нерозумна женщина.

Щасливий спадкоємець, але не чоловік, тільки пес Рекс, якому пані Роз Е. Портер з Шікаго полишила у своїм тестаменті 8.000 долярів, з тою просьбою, що Рекса будуть щоденно купати, будуть йому давати досить квашеної капусти і ялинку на кожде Різдво. Свому стриечному братови пані Роз записала 5 долярів.

Хочуть спроваджувати угле з Пенсильванії до Ню Йорку рурами.

Нюйорська міська комісія застановлялася недавно над пляном спроваджування угля до Ню Йорку з антрацитових копалень Пенсильванії при помочи двох 14-цалевих проводів з рур, якими тисненнє води гналоб угле вперед. Обчисляють, що межи містом Ню Йорком і Скрентоном, Па., є спад 2.000 стіп, значить, що вода в рурах, маючи такий спад, дуже легко транспортувалаб угля яких сім мілонів тон річно.

Чотири мілони безробітних в Англії.

Безробіттє у Великій Британії зростає з кождим днем і створило серіозне питанне, головно за послідних кілька днів, коли потиснули сильні морози. Ситуація представляється досить грізною. Безробіттє дітнуло найнизшу і середну клясу людности, яка не може найти заняття. З робітничих бюр повідомляють, що робітників викинено з роботи кругло 1,000.000, з котрих більшість має родини, що творить разом 3 до 4 мілони осіб, які є наражені на голодованнє. Поміж ними є богато повернувших жовнірів. Британське правительство старається запобічи сьому і винайти заняттє для робітників. Взагалі безробіттє в Англії прибрало застрашаючі розміри, а таксамо і для цілої Европи надходить чорна година. Большевизм знова загрожує правительствам східної і полудневої Европи. Епископ Лондону видав зазив до всіх своїх повірених на користь анґлійського духовенства, вимінюючи богато випадків, де священики находяться в крайній нужді.

Буря на Великих озерах в Америці.

Буря на Великих озерах захопила паровець „Джозеф Вуд" і про нього нема ніякої вістки. Инші пароплави, „Шаґнесі", „Мей...", „Ґлендайон" і „Кенора", схоронилися в пристані Джек Фіш на озері Супіріор. Буря позаносила кораблі на 75 миль від їх призначеної лінії, а метелиця мете на озерах вже від двох днів.

Втопилося четверо дітий.

Минулого вівтірка (28. с. м.) потонуло під ледом в Бруклині, Нюарку і Ґлендейл четверо дітий. У Форест Парку в Ґлендейл (в дільниці Квінс, яка належить до Великого Ню Йорку) спускалися діти з горбка на своїх саночках. Сторож згаданого парку остерігав діти, щоби вони не заганялися санками на став ч. 19, бо на тім ставі лід є тонкий і може легко заломитися. Двох хлопців, 10-літний Річард Колм і 14-літний Гарольд Матерн, не послухали сеї остороги, зїхали на санках на став і стратили життє під заломившимся ледом. В Нюарку, Н. Дж., пійшла під лід на канали Моріса і потонула 8-літна дівчика Ліліян Плонкет. Дві її товаришки виратувано і привернено назад до життя. Матій Кніта, 11-літний хлопчина в Бруклині, совгався на ставі Купера. Лід під ним заломився і необачний хлопець стратив життє. Його 10-літного товариша витягнено з води живого. Тогосамого дня виратувано зпід заломившогося леду одного 9-літного хлопця на канали Моріса в Джерзи Сіти і кількох хлопців нюйорських, під котрими заломився був лід на озері в Центральнім Парку.

Забобонні моряки.

Ворожка поворожила і залога двох канадійських кораблів сидить у теплих хатах, відмовляючися плисти на кораблях, які після віщовання ворожки мали розбитися на Великих озерах. Кораблі з набором будуть мусіли зимувати в Квебеку.

ТЕРПЕЛИВІСТЬ.

Через поборюванне в собі дрібних забаганок, через витривалість на голод, через уміле запанованне над потребами тіла розвивається в нас сильна воля, сильнійша від сили пари або електрики. Зоветься вона — терпеливість.

Раптовним висиленнем волі удається нераз доконати важкого діла. Але здобутки цивілізації і наукові відкриття завдячуємо лише терпеливости людській.

Колиб артист, будівничий або муж науки не мали терпеливости, то нині було би богато домів, церков і великих замків недокінчених, богато образів розпочатих, богато наукових праць без кінця. Коли Колюмб пустився в дорогу, шукаючи нової землі, то по чотирох тижнях збунтувалися моряки на його кораблі і не хотіли дальше їхати; але Колюмб мав богато терпеливости. Переніс усі докори і насміхи і терпеливо діпняв свого. Не сама цікавість ані жажда богатства допровадили до відкриття Америки; доконала того терпеливість. Терпеливість є тим світлом сонця, що ніколи не згасає; є сильним узброєннем характеру, на якім ще ніхто не завівся.

Найбільшою школою терпеливости є шпиталі. Безустанна чинність і лагідність в доглядданю хорих в день і в ночи, відвага, з якою хорі самі зносять болючі і довгі терпіння, заслугують на подив і увагу. Ще з дитинства можна виробити в собі терпеливість навіть при найпростійших щоденних заняттях. Возьмім наприклад науку музики. Початки є дуже трудні, але більше терпеливі вмовляють в себе, що наука терпеливости є важнійша від музики. І за короткий час осягають подвійну цїль: вивчуються трудного музичного кавалка і роблять поступ на поли терпеливости, котрий придається їм опісля на кождім кроці.

Хто в малих справах не може бути терпеливим, той ніколи не потрафить доконати якогось важнійшого діла, ані власними силами видістатися з прикрого положення. За кождий раз побіди над нашою нетерпеливостю маємо ту надгороду, що вже кождий слідуючий раз іде нам богато лекше побороти її і дає нам силу доконати ще чогось труднійшого і важнійшого.

КООПЕРАЦІЯ В КАНАДІ.

Кооперативний рух в Канаді, также як і в Злучених Державах, має за собою вже довгу історію починів, невдач і успіхів.

За послідних пятьдесять літ почато було в ріжних провінціях доміні яких 80 кооперативних крамниць (сторів), та мало не половина їх або зовсім не вдалося або скоро занепала. Головна причина невдачі була правильно в тім, що кооператори не створили відповідного резервового фонду і всяка неожидана втрата кінчалася банкротством. В 1896—1900 рр. був вже тільки один „стор", що пережив всі невдатні спроби кооперації, власне спілка в Стелартон в Новій Скотії. Але від 1903 р. почався новий рух і з того часу канадійська кооперація зростає помалу але певно.

Першу кооперативну крамницю в Канаді засновано в 1861 р., саме тим товариством в Стелартон, що й доси добре розвивається і торгує. Успіх, як кажуть, треба завдячити хистови менаджера, переселенця з Англії, що вже звідти привіз з собою кооперативну практику й методи. Крамницю відкрито з 20 членами і тисяч долярів капіталу. В 1914 р. спілка мала 202 члени і поверх 16,000 долярів капіталу. Що року виплачувано членам від 3 до 12 процентів дивіденди.

Кооперація найбільш поширена в Новій Скотії й Онтеріо. В Західній Канаді зроблено ще небогато, хоч в Алберті й Британській Колюмбії видно вже теж здорові почини. Спілка в Нанеймо має мати найбільший торговий оборот з усіх кооперативних крамниць в Канаді.

В марті 1909 р. зорганізовано Кооперативний Союз Канади. Се федерація кооперативних товариств організованих по Рочдейлському пляну. В 1915 р. до союза належало 22 кооперативних товариств. В 1918 р. їх число впало чомусь до 15. Тринайцять з тих товариств мало в 1918 р. торгу на 1,264,246 долярів, уділового капіталу 146.522 і чистого зиску 91,079 долярів.

Найбільш відома кооперативна спілка в Канаді є Британсько-Канадійське Кооперативне Товариство в Сідні Майнс в Новій Скотії, зорганізоване в 1906 р. британськими майнерами. Товариство має за правило, що кредиту абсолютно не дається. Може тому, а може тому, що поміж майнерами там богато Англичан, ще з дому звикших до кооперації, а товариство скоро виросло і розвинулось. За дванайцять літ число членів зросло з 88 до 1,550, виплачені паї з 1,710 до 88,692 долярів і продаж товару з 17,913 долярів до 675,204. За тих дванайцять літ товариство мало торгу на звиш пітретя міліона долярів, виплатило 262,000 дивіденди і зібрано резервовий фонд в 12,900 долярів.

Канадійський Кооперативний Союз робить тепер заходи, щоби для всеї Канади заведено одностійні кооперативні закони.